

1

Digitale Stad

Tijd: 19.30 - 20.30 uur

Locatie: Stadhuis, grote trouwzaal

Beleidssterrein: Personeel en organisatie / wethouder Rachel Streefland

Raadsinformatiebijeenkomst: de raad gaat in gesprek met ambtenaren, experts en andere overige belangstellenden.

Agenderenden: Dirk-Jan van Vliet (D66), Mahaar Fattal (GroenLinks), Ilse Raaijmakers (PvdA), Bert van Steeg (CDA), Bina Chirino (ChristenUnie), Margreet Ramaker (VVD), Louise de Vries (PvdD), Ruud Maas (Volt) en Esma Kendir (Student & Starter).

Met de raadsbrief 'Digitale Stad' van 18 oktober 2022 is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van het uitvoeren van de actieagenda 'Digitale Stad 2021' (welke doorliep in 2022).

Doel van de RIB:

De uitvoering van de 'Digitale Stad' omvat een groot aantal projecten en programma's zoals: ethische vraagstukken bij de inzet van technologie (niet alleen bij camera's, maar ook bijvoorbeeld bij slimme zebapaden), digitaal inclusief Utrecht, het gebruik van (grote hoeveelheden) data om bijvoorbeeld te voorspellen wanneer het druk wordt in de stad, digitale vaardigheden, enzovoorts.

Om een beeld te krijgen van wat er precies allemaal gebeurt in onze gemeente als het gaat om de 'Digitale Stad', wil de raad graag met ambtenaren en experts in gesprek. Van ambtenaren hoort de gemeenteraad graag welke projecten en ontwikkelingen er allemaal lopen en van de experts horen we graag hoe zij naar die projecten en ontwikkelingen kijken vanuit hun eigen vakgebied.

Uiteindelijk kunnen we hiermee dan als raad politiek sturing geven bij de inzet van technologie ervoor zorgen dat alle bewoners profiteren van die inzet van technologie.

- Welke digitaliseringsprojecten lopen er momenteel allemaal in de gemeente?*

- o Zijn hierbij nog projecten die bijzondere aandacht verdienen?*

- Hoe zorgen we ervoor dat zowel gemeente als gemeenteraad grip houden op al die projecten en ontwikkelingen?*

- Hoe zorgen we ervoor dat technologie ook daadwerkelijk wordt ingezet om onze gemeente voor alle bewoners beter te maken? Welke plek heeft ethiek hierin?*

- o Hoe kunnen we ervoor zorgen dat technologie helpt om de overheid responsiever en transparanter te laten functioneren?*

- Hoe goed zijn Utrechters digitaal aangehaakt bij alle digitale ontwikkelingen?*

- o Welke digitale vaardigheden kunnen beter ontwikkeld worden en wat kunnen we ervoor doen om dit te organiseren?*

- Wat gebeurt er momenteel in onze gemeente als het gaat om de inzet van algoritmes en AI en waar liggen gevaren en waar liggen kansen?*

- Hoe staat het met de digitale veiligheid en privacy van Utrechters en met de veiligheid van de digitale systemen van de gemeente?*

[Digitale Stad-Info-en-Bijdragen-deelnemers-WEB.docx](#)

[Presentatie-RIB-Digitale-stad-GU.pptx](#)

[Presentatie-RIB-Digitale-Stad-Impakt.pdf](#)

[Presentatie-RIB-Digitale-Stad-Rathenau-Instituut.pptx](#)

[Link-filmpje-RIB-Digitale-stad-COSBO.docx](#)

[Bijdrage-RIB-Digitale-Stad-COSBO-ACO.docx](#)

1.1

Raadsbrief Digitale Stad

[Dossier 3199 voorblad](#)

[Raadsbrief Digitale Stad.pdf](#)

2

Netwerken voor groen

Tijd: 19.30 - 21.00 uur

Locatie: Stadhuis, hal

Beleidssterrein: Groen / wethouder Linda Voortman

Raadsinformatiebijeenkomst: raadsleden gaan in gesprek met maatschappelijke organisaties, zelfbeheerders en gemeente.

Agenderenden: Rachel Heijne (GroenLinks), Charlotte Passier (Vlt), Anne Sasbrink (PvdD), Joachim Cornielje (PvdA), Kirsten Alblas (CU), Nadia Stylianou (D66), Jantine Zwinkels (CDA), Marijn de Pagter (VVD) en Wilma Duitscher (EenUtrecht)

Motivatie:

Utrecht heeft grote ambities als het gaat om groen en klimaatadaptatie in de stad. Groen maakt de stad mooier en leefbaarder, is goed voor de biodiversiteit en is nodig om in te spelen op de gevolgen van klimaatverandering. Zowel het college, als de raad, als bewoners en diverse maatschappelijke initiatieven zetten zich hiervoor in. Het is mooi dat er breed draagvlak is, en goed om te zien dat veel bewoners zich willen inzetten voor groen en groenbeheer. Voor de uitvoering van de visie Klimaatadaptatie en versterking van biodiversiteit in de stad, heeft de gemeente veel organisaties en mensen uit de stad nodig.

Met deze RIB willen de agenderende fracties graag zicht krijgen op welke initiatieven en organisaties er zijn. Wat doen ze en hoe werken die met elkaar samen en met de gemeente? Wat kan het beste door de gemeente gedaan worden en wat door zelfbeheerders en welke rol kunnen verschillende maatschappelijke organisaties hierin spelen? (BV in de beantwoording van SV van CDA en PvdD lezen de agenderende fracties dat er geen geld is voor een groen conciërge, maar moet die rol door de gemeente ingevuld worden, of kunnen maatschappelijke organisaties hier een rol in spelen? Wat hebben zij dan nodig van de gemeente?)

Vanuit verschillende beleidssterreinen is sprake van een loket voor actieve bewoners, tegelijk hebben we ook Buurtnatuur030, wat als loket kan functioneren. Hoe gaan die loketten zich tot elkaar verhouden? En welke middelen zijn hiervoor nodig? Biedt het initiatievenfonds uitkomst? Zien de initiatiefnemers verbetering in de laagdrempeligheid en contacten met de gemeente, via vaste contactpersonen, wijkbureau en de diverse loketten? En merken initiatiefnemers effect van motie 2019/ 438, worden er buurtbijeenkomsten georganiseerd en hoe werkt dit?

Wat is er volgens de verschillende partijen (gemeente, maatschappelijke organisaties, zelfbeheerders) nodig om optimaal gebruik te maken van elkaars kennis, expertise en netwerk om groen en biodiversiteit in Utrecht te versterken en werk te maken van klimaatadaptatie? Welke middelen zijn nodig en hoe kunnen middelen het meest efficiënt ingezet worden?

Ook gaan de agenderende fracties in de RIB in op extra inzet in de groenarme wijken, hoe het uitgangspunt ongelijk investeren voor gelijke kansen wordt toegepast en hoe wordt omgegaan met wijken waar zelfbeheer niet van de grond komt.

In deze RIB laten de agenderende fracties maatschappelijke organisaties, zelfbeheerders en gemeente aan het woord om hun visie te geven op bovenstaande vragen.

Presentatie-gemeente-Utrecht

Infoblad-Info-en-Bijdragen-deelnemer-AVG-versie

Bijdrage-Groen Oost-pitch-Groenconciërge-AVG-versie

Bijdrage-zusterpark-Voordorp-AVG-versie

Bijdrage-Groen-moet-je-doen

Bijdrage-Groen-Utrecht-Natuurlijk

Bijdrage-Stichting-Vergroening-Singel030

Bijdrage-Natuur-en-Milieufederatie-Utrecht

Bijdrage-BuurtNatuur030

Bijdrage-Milieucentrum Utrecht-AVG-versie

Digitale Stad

Basisinformatie

Datum	21 maart 2023
Gespreksleider	Fred Dekkers
Tijd	19.30 – 20.30 uur
Zaal	Stadhuis
Soort bijeenkomst	Bespreken raadsbrief Digitale Stad
Werkvorm	Gesprek tussen raadsleden, experts, ambtenaren en belangstellenden
Portefeuillehouder	Wethouder Rachel Streefland
Betrokken ambtenaren/presentatoren	ambtenaar
Vervolg	Dit onderwerp is nog niet geagendeerd voor een debat in de gemeenteraad. Wilt u nog informatie delen met raadsleden, stuur dit naar raadsinformatiebijeenkomst@utrecht.nl Website gemeente en facebook
Links naar Deelnemers	deelnemer, SOLGU 2 deelnemers, COSBO-ACO, Senioren coalitie (video) deelnemer, Rathenau Instituut deelnemer, Uthiek/ Woo (Wet open overheid) deelnemer, Impakt 2 deelnemer

Programma

Welkom & Opening
Toelichting Uthiek en GU
Toelichting Rathenau
Toelichting Impakt
Toelichting Solgu
Toelichting 2 deelnemers COSBO-ACO
Vragen raadsleden en discussie
Reflectieronde & afsluiting

Motivatie

Agenderenden

Dirk-Jan van Vliet (D66), Mahaar Fattal (GroenLinks), Ilse Raaijmakers (PvdA), Bert van Steeg (CDA), Bina Chirino (ChristenUnie), Margreet Ramaker (VVD), Louise de Vries (PvdD), Ruud Maas (Volt) en Esma Kendir (Student & Starter).

Met de raadsbrief 'Digitale Stad' van 18 oktober 2022 is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van het uitvoeren van de actieagenda 'Digitale Stad 2021' (welke doorliep in 2022).

Doel van de RIB:

De uitvoering van de 'Digitale Stad' omvat een groot aantal projecten en programma's zoals: ethische vraagstukken bij de inzet van technologie (niet alleen bij camera's, maar ook bijvoorbeeld bij slimme zebbrapaden), digitaal inclusief Utrecht, het gebruik van (grote hoeveelheden) data om bijvoorbeeld te voorspellen wanneer het druk wordt in de stad, digitale vaardigheden, enzovoorts.

Om een beeld te krijgen van wat er precies allemaal gebeurt in onze gemeente als het gaat om de 'Digitale Stad', wil de raad graag met ambtenaren en experts in gesprek. Van ambtenaren hoort de gemeenteraad graag welke projecten en ontwikkelingen er allemaal lopen en van de experts horen we graag hoe zij naar die projecten en ontwikkelingen kijken vanuit hun eigen vakgebied.

Uiteindelijk kunnen we hiermee dan als raad politiek sturing geven bij de inzet van technologie ervoor zorgen dat alle bewoners profiteren van die inzet van technologie.

- Welke digitaliseringsprojecten lopen er momenteel allemaal in de gemeente?
 - Zijn hierbij nog projecten die bijzondere aandacht verdienen?
- Hoe zorgen we ervoor dat zowel gemeente als gemeenteraad grip houden op al die projecten en ontwikkelingen?
- Hoe zorgen we ervoor dat technologie ook daadwerkelijk wordt ingezet om onze gemeente voor alle bewoners beter te maken? Welke plek heeft ethiek hierin?
 - Hoe kunnen we ervoor zorgen dat technologie helpt om de overheid responsiever en transparanter te laten functioneren?
- Hoe goed zijn Utrechters digitaal aangehaakt bij alle digitale ontwikkelingen?
 - Welke digitale vaardigheden kunnen beter ontwikkeld worden en wat kunnen we ervoor doen om dit te organiseren?
- Wat gebeurt er momenteel in onze gemeente als het gaat om de inzet van algoritmes en AI en waar liggen gevaren en waar liggen kansen?
- Hoe staat het met de digitale veiligheid en privacy van Utrechters en met de veiligheid van de digitale systemen van de gemeente?

Bijdrage(n)

Directeur SOLGU

1. We besteden komende jaren extra energie aan het verbeteren van de digitale diensten van de gemeente. De acties hebben we opgenomen in de Utrecht Agenda; Digitale Stad, voor iedereen toegankelijk. Afgelopen jaren hebben we hier al actief op ingezet op www.utrecht.nl.
2. We breiden dit ook uit naar alle andere deelsites in bezit van de gemeente Utrecht. Wij werken nog harder om aan de wetgeving te voldoen.
3.
 - N.B. wetgeving:
 - Op 23 september 2019 voor websites die zijn gepubliceerd vanaf 23 september 2018;
 - Op 23 september 2020 voor websites die zijn gepubliceerd vóór 23 september 2018;
 - Op 23 juni 2021 voor mobiele applicaties.Wet- en regelgeving - WCAG.nl
4. Wij onderzoeken de mogelijkheid om de dienstverlening virtueel dichterbij de bewoners te brengen door middel van videobellen. Met videobellen willen we een digitale variant op onze baliedienstverlening realiseren. Dit zou ook mogelijke voordelen kunnen bieden voor bewoners met een fysieke beperking die

moeite hebben om naar het Stads Kantoor te komen.

In 'De digitale Stad (gemeente Utrecht, 2021) , is één van de onderwerpen "Digitale Inclusie", met de volgende speerpunten:

- Speerpunt 1: We stimuleren iedereen om mee te doen.
- Speerpunt 2: We streven ernaar dat voor iedereen middelen beschikbaar zijn om mee te doen.
- Speerpunt 3: We werken aan digitale basisvaardigheden voor iedereen.
- Speerpunt 4: We zorgen voor digitale systemen die voor iedereen te gebruiken zijn.

Hoe staat het met deze ambities? En preciezer voor onze achterban:

- Kunnen mensen met een beperking nu doen wat nodig is, ook digitaal?
- Zo nee, is er zicht op waarom niet?
- Is er een alternatief in dat geval?
- Is er ondersteuning telefonisch?
- Hoe wordt rekening gehouden met mensen die niet digitaal vaardig zijn, of die vastlopen
- Is er een overzicht van de info (ook mobiel) die al toegankelijk is,
- Hoe is dat getest?
- En kunnen we dat met onze achterban (steekproef) testen?

COSBO-ACO

Als COSBO-ACO willen we graag vertellen over hoe senioren door het gemeentelijk beleid worden bereikt. We willen daarvoor graag twee sprekers aan het woord laten. De eerste is zeer deskundig op het gebied van digitale ontwikkelingen en of je daarmee wel mensen bereikt. Hij wil daar graag ook een kort videotje bij laten zien. Hij is actief in de wijk Overvecht. Daarnaast willen we graag 2^e deelnemer het woord laten voeren. Zij is lid van het bestuur van COSBO-ACO. Onlangs heeft zij onderzoek gedaan naar de financiële veiligheid van ouderen. Dat is een onderwerp van de Lokale Alliantie Utrecht. Onlangs hebben de vier grote banken aangegeven dat er veel misgaat bij digitaal bankieren. Dus ook bij financiële transacties van burgers met de gemeente. Dit probleem betreft de algehele laaggeletterde bevolking van Utrecht en de senioren in het bijzonder.

Deelnemer

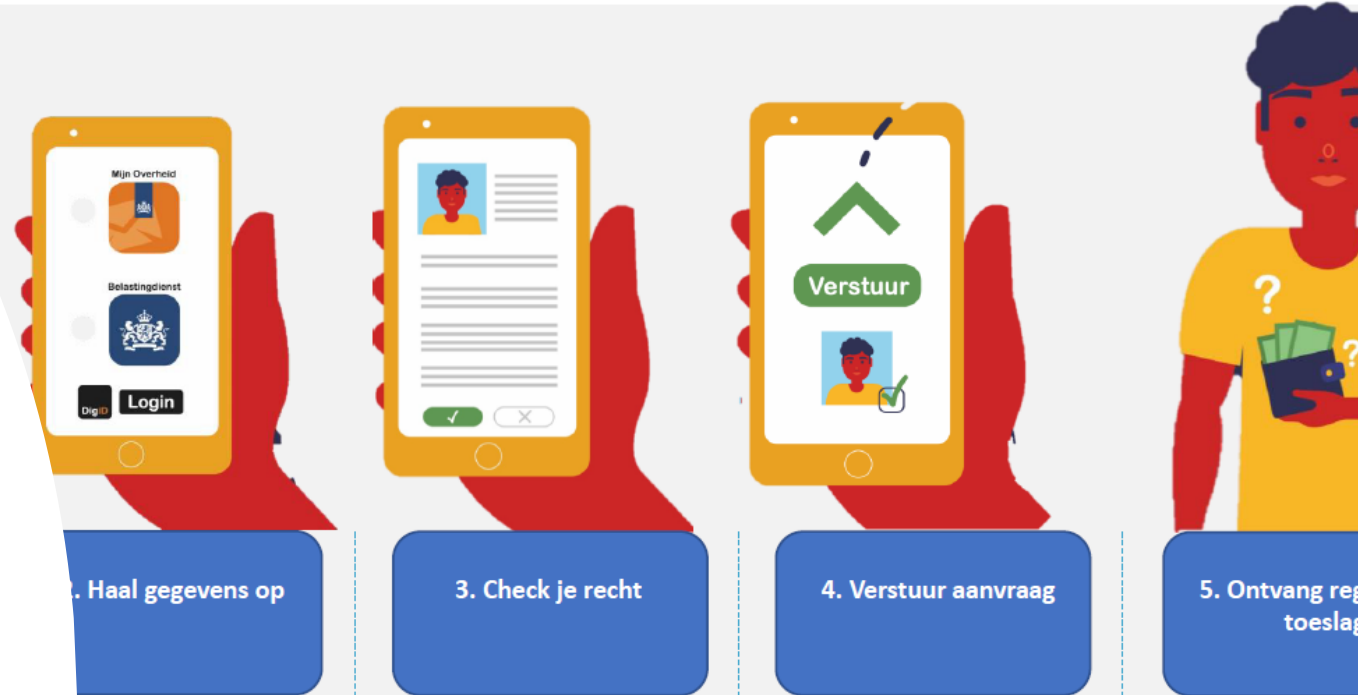
Met verwijzing naar de bespreking met de gespreksleider heden op het stadhuis zend ik u bijgaand nog de link naar document met enkele additionele vragen van de leden Ime, Judith en Peter van de Werkgroep Inhoud van de Datavakbond (datavakbond.nl) met opmerking dat helaas het volledige bestuur (cc vz) van de Datavakbond via Levien te kennen heeft gegeven vandaag helaas niet in de gelegenheid te zijn om aanwezig te zijn bij deze RIB. [Inbreng Datavakbond RIB Digitale Stad 21 maart 2023 - https://docs.google.com/document/d/1m9g_p3ZQ6FAI_ec32_X-6W_1LsKDogLf2kFma02Gfzo/edit](https://docs.google.com/document/d/1m9g_p3ZQ6FAI_ec32_X-6W_1LsKDogLf2kFma02Gfzo/edit) .

Digitale stad 2021 – 2025 stand van zaken

Goed dat we in gesprek zijn

- De digitale wereld evolueert snel
- Digitalisering biedt mogelijkheden!
- En vraagt afwegingen en toezicht, wetgeving loopt vaak nog achter.
- Het vraagt voortdurend leren en aanpassen
- En dus met regelmaat met elkaar in gesprek zijn hierover

Agenda

Aanname:

Op de hoogte van inhoud:

- Visie Digitale stad
- Raadsbrief d.d. 18 oktober 2022
- Raadsbrief actieagenda Digitale stad 2023

Een update aan de hand van uw vragen:

- Welke digitaliseringsprojecten lopen er momenteel allemaal in de gemeente? Zijn hierbij nog projecten die bijzondere aandacht verdienen?
- Hoe zorgen we ervoor dat zowel gemeente als gemeenteraad grip houden op al die projecten en ontwikkelingen?
- Hoe zorgen we ervoor dat technologie ook daadwerkelijk wordt ingezet om onze gemeente voor alle bewoners beter te maken? Welke plek heeft ethiek hierin?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat technologie helpt om de overheid responsiever en transparanter te laten functioneren?
- Hoe goed zijn Utrechters digitaal aangehaakt bij alle digitale ontwikkelingen?
- Welke digitale vaardigheden kunnen beter ontwikkeld worden en wat kunnen we ervoor doen om dit te organiseren?
- Wat gebeurt er momenteel in onze gemeente als het gaat om de inzet van algoritmes en AI en waar liggen gevaren en waar liggen kansen?
- Hoe staat het met de digitale veiligheid en privacy van Utrechters en met de veiligheid van de digitale systemen van de gemeente?

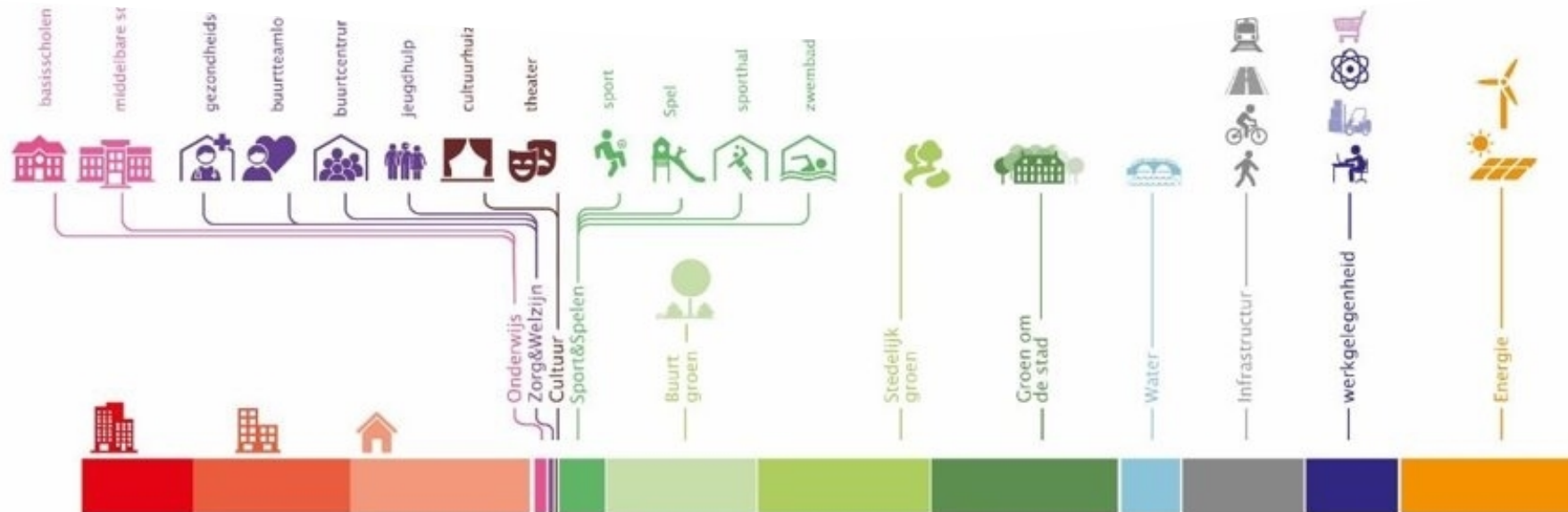
Het IT-portfolio

- Gemiddeld 60 projecten tegelijk
- 90% van IT activiteiten is continuïteit of vernieuwing van bestaande (bijvoorbeeld nieuwe versie van financieel systeem)
- 10% is innovatie

Belangrijkste onderwerpen in het kader van Digitale stad:

- **Informatiebeheer en Open Utrecht:** betrouwbare en transparante overheid
- **Common Ground:** inwoner centraal en regie over data
- **Data en visualisatie:** beter onderbouwde besluiten nemen Voorbeeld: barcode voor ruimtelijke ontwikkeling.

Welke digitaliseringsprojecten lopen er momenteel allemaal in de gemeente?

Aandachtspunten Digitale stad

Wat vraagt
bijzondere
aandacht van de
raad?

Zorgpunten:

- Capaciteit in het primair proces, informatiebeheer en gegevensbescherming moeten prioriteit gaan krijgen.
- Richting geven aan digitalisering en innovatie vanuit primair proces. Stap van innovatie naar implementatie wordt niet altijd gemaakt.
- Veel wordt in communities ontwikkeld via VNG en het rijk. Moeilijk opschalen en borgen.
- Veel externe inhuur nodig i.v.m. ontbrekende deskundigheid. Ontwikkeling Digitale vaardigheden vraagt aandacht.
- Capaciteit op Uthiek (borging)

Wat vraagt bijzondere aandacht van de raad? Ons advies:

- Toezicht op toepassing van algoritmen en AI.
- Bij behandelen van begroting: digitalisering biedt kans om het beter te doen voor de stad, dus niet alleen zien als kostenpost.
- In de diverse opgaven: worden de kansen die digitalisering biedt voldoende benut? Sturen op innovatie.

Hoe kan de raad grip houden

Hoe zorgen we ervoor dat zowel gemeente als gemeenteraad grip houden op al die projecten en ontwikkelingen?

Richting geven:

- Visie Digitale stad en vervolg daarop (2025)
- Veiligheidsagenda 2023 – 2026 (Digitale veiligheid en online weerbaarheid)
- Voorjaarsnota: investeringen in digitalisering

Achteraf controleren:

- Jaarlijkse raadsbrief en actieagenda Digitale stad
- Jaarverslag gegevensbescherming (privacy en security)
- P&C Cyclus (financieel en KPI's bedrijfsvoering)
- Jaarverslag Uthiek en Open Utrecht
- Rapportage programma Open Utrecht en informatiebeheer
- Veiligheidsagenda 2023 – 2026 (Digitale veiligheid en online weerbaarheid)

En wij nodigen de raad bij deze uit om regelmatig dit gesprek te voeren.

Ambtelijk:

- IT beheersprocessen ingericht voorbeeld portfoliomanagement
- Financiële cyclus bijvoorbeeld lifecyclemanagement.
- Beleidskaders op o.a. gegevensbescherming, architectuur, privacy, uthiek

Waardegedreven digitalisering staat centraal

Hoe zorgen we ervoor dat technologie ook daadwerkelijk wordt ingezet om onze gemeente voor alle bewoners beter te maken? Welke plek heeft ethiek hierin?

- Uthiek: Bij alle digitaliseringstrajecten maken we een ethische afweging.
- Panel van deskundigen kijkt mee.
- Volgende stap:
 - uitbreiden met stadspanel Uthiek
 - Open Uthiek assessments

De inwoner

- Dienstverlening: de menselijke maat
 - Inwoner in regie over communicatiekanaal en gegevens; Common Ground
 - Stadskamer: op basis van data en signalen sturen op de beleving van inwoners.
 - Altijd niet-digitaal alternatief
 - Toegankelijkheid
- Digitale inclusie en digitale vaardigheden
 - ICT en de arbeidsmarkt. Ecosysteem rondom U-tech community.
 - Subsidies voor trainingen basisvaardigheden en IT-middelen. Pilot sociaal internetabonnement. Gratis Wifi in buurthuizen en bibliotheken.
 - Digitale veiligheid en online weerbaarheid kinderen, jongeren, MKB en ouderen.

- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat technologie helpt om de overheid responsiever en transparanter te laten functioneren?
- Hoe goed zijn Utrechters digitaal aangehaakt bij alle digitale ontwikkelingen?
- Welke digitale vaardigheden kunnen beter ontwikkeld worden en wat kunnen we ervoor doen om dit te organiseren?

Algoritmes en AI

Wat gebeurt er momenteel in onze gemeente als het gaat om de inzet van algoritmes en AI en waar liggen gevaren en waar liggen kansen?

- Risico: verschuiving van macht van mensen naar data en algoritmen
- Dat vraagt:
 - Menselijke maat
 - Transparantie
 - Traceerbaarheid
- Stap 1 openbaar algoritmeregister - 2020.
- Stap 2 vaststellen algoritmebeleid – Q2 2023
- Stap 3 opstellen AI beleid (net gestart)
- Landelijke en Europese wetgeving volgt – zie volgende dia
- Aankondiging: binnenkort verschijnt rapport van RVO over Computervision (herbruikbaarheid van camerabeelden voor beheer openbare ruimte), waar wij samen met Amsterdam aan hebben gewerkt.
 - Juridische, ethische en technologische verkenning

Komende wetgeving

- **Accessibility Act:** regels voor Digitale toegankelijkheid
- **Digital Services Act:** goede werking van de interne digitale markt van de Europese Unie.
- **Digital Markets Act:** economische machtspositie van poortwachters (google, facebook etc.) beteugelen
- **Data Act:** Makkelijker en veilig data delen en tegelijkertijd de controle over deze data behouden.
- **eIDAS-verordening:** landen geven elkaars E-ID toegang
- Herziening **GDPR:** nieuwe versie Europese Privacywetgeving
- **AI Act:** Regels voor AI-ontwikkelaars.

⇒ Dit gaat verdere investeringen vragen om aan nieuwe toezichteisen te voldoen en nieuwe wetgeving te implementeren

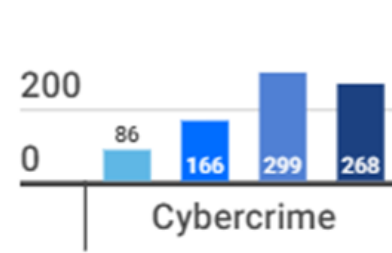
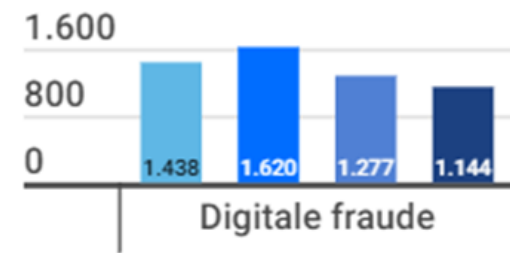
Biedt mogelijkheden voor economische datagedreven ontwikkeling

Privacy en security

Hoe staat het met de digitale veiligheid en privacy van Utrechters en met de veiligheid van de digitale systemen van de gemeente?

- Focus op:
 - Voldoen aan alle wettelijke eisen. Aandachtspunt: mogelijk maken als het de inwoner helpt.
 - Risicogebaseerde aanpak securityVraagt verdere professionalisering en bewustwording
- Security van operationele technologie in de buitenruimte onder de aandacht
- Licht dalende cijfers cybercrime:
 - Maar: 1 op de 7 doet aangifte

Einde

- CODE, digitale burgerrechten

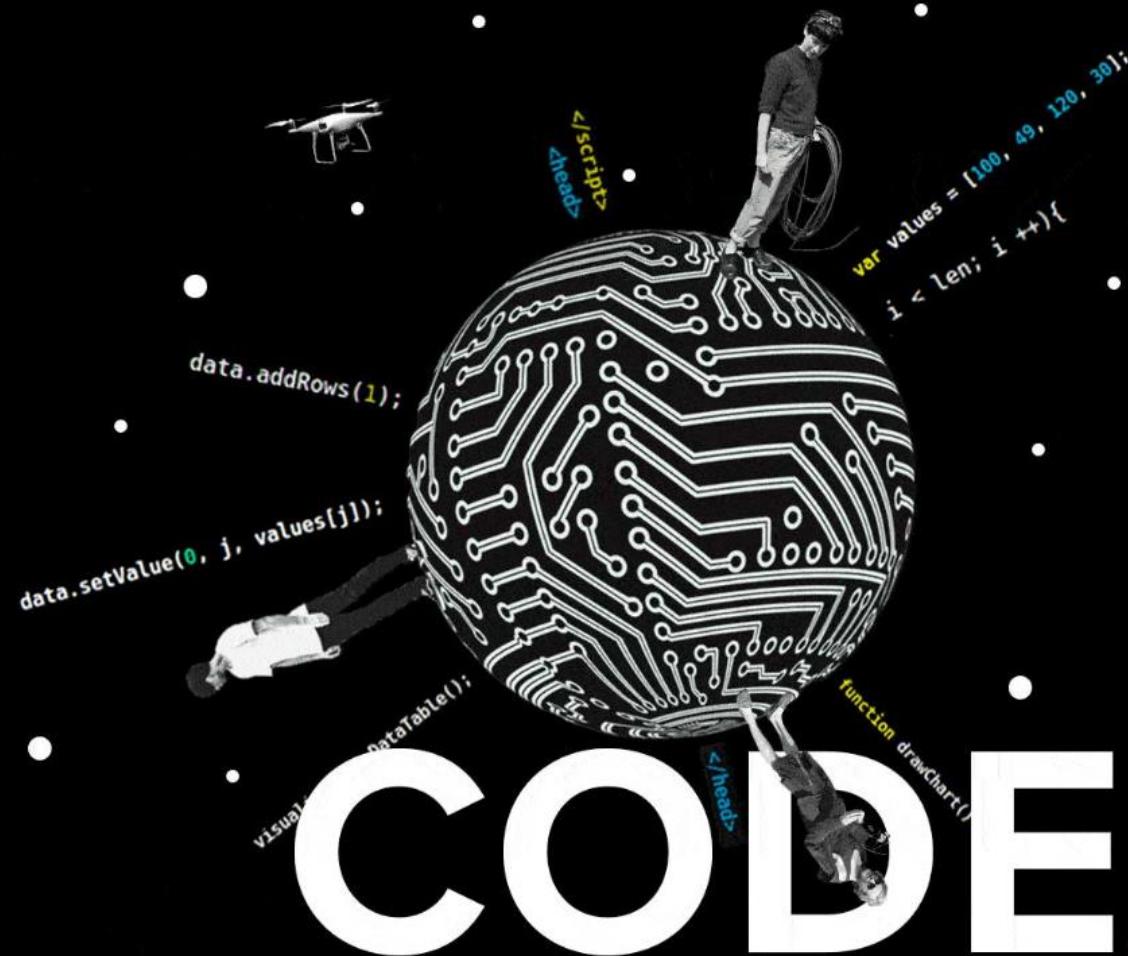
[Centrum voor Mediacultuur]
Arjon Dunnewind

CODE

PROJECTS

INTERVIEWS & PRESENTATIONS

TURNING TABLES

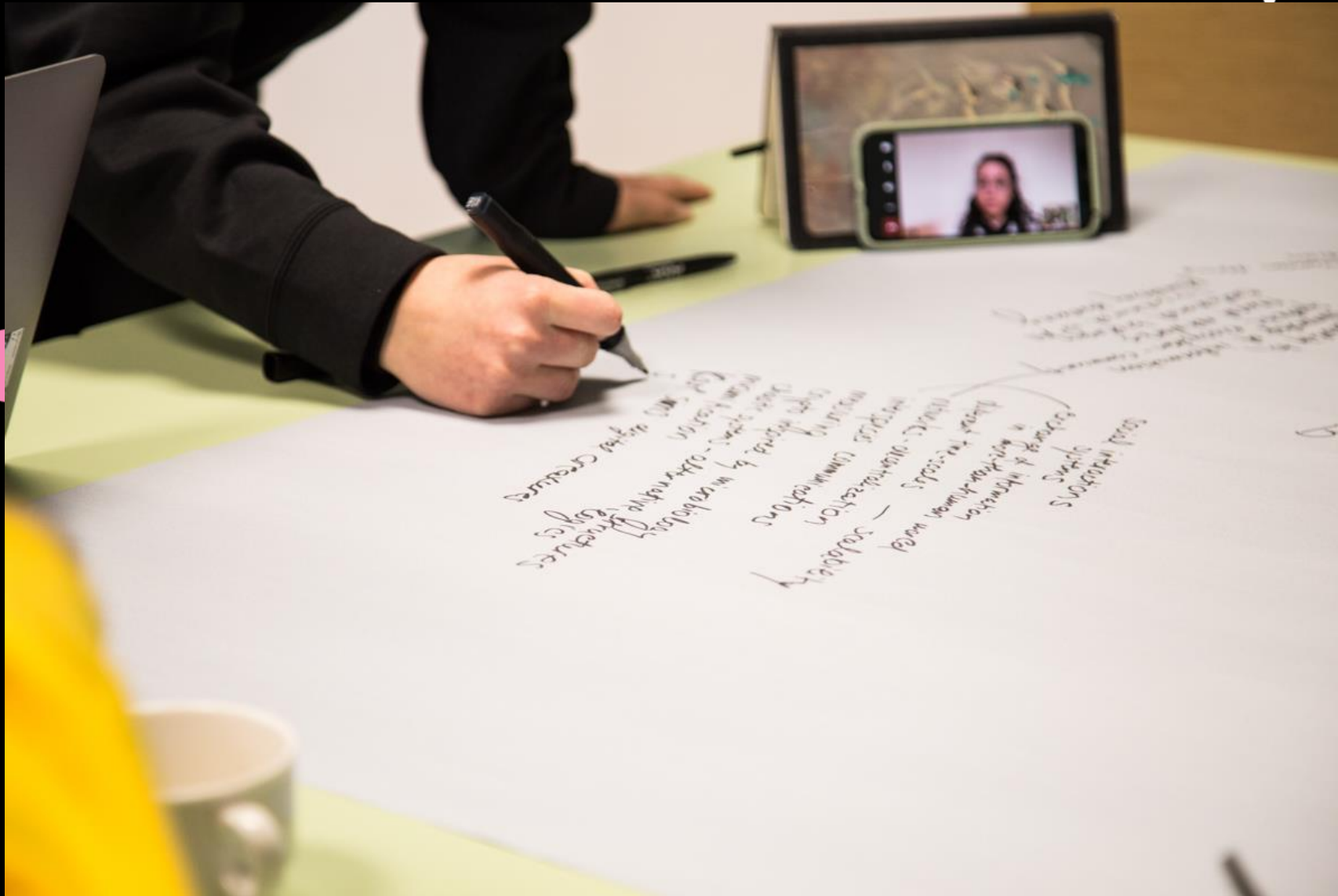
CODE

How to influence politics to fight for our digital rights? How do we make sure politicians and policymakers are aware of what is at stake in the technology space? How can we regulate big tech companies, curb their power, and improve the control we have over our data, the platforms, and the devices we are so dependent on? What role should governments play, and how can we make them understand the urgency to act? What can we do as concerned citizens, researchers, and artists?

Het project CODE, Reclaiming Digital Agency is een samenwerking tussen kunstorganisaties in Nederland, België en Duitsland. Het is in 2021 geïnitieerd als reactie op de groeiende vrees dat we de zeggenschap verliezen over de digitale instrumenten en platforms die we dagelijks gebruiken.

We zijn ervan overtuigd dat betere wetten en regels nodig zijn om ons als digitale consumenten en burgers te beschermen. Ons doel is met creatieve en artistieke interventies de beleidsvorming op nationaal en internationaal niveau te beïnvloeden en het bewustzijn van de relevante kwesties te verhogen. We willen inspiratie en gesprekstof bieden en kunstenaars, politici, beleidsmakers en bezorgde burgers met elkaar in gesprek brengen.

DSMA UNLIMITED

We give you influence

DSMA UnLimited is a company that strives to democratise lobbying.

CODE PROJECTS 2021 ▾

MAKING THE INVISIBLE VISIBLE

An evocative intervention that brings the reality of online tracking to the physical space.

GOOGLESS

A project that draws attention to the omnipresence of Google on the internet.

INTERVIEWED POLITICIANS ▾

RENKE LEIJTEN is a Dutch politician and member of the House of Representatives for the Socialist Party (SP), member of the Digital Affairs committee

› [Click here to see Renske's answers to our interview questions](#)

KIM VAN SPARRENTAK is a Dutch politician and member of the European Parliament for GreenLeft (GroenLinks).

› [Click here to see Kim's answers to our interview questions](#)

BART GROOTHUIS is a Dutch politician and member of the European Parliament for the People's Party for Freedom and Democracy (VVD).

› [Click here to see Bart's answers to our interview questions](#)

MIKULÁŠ PEKSA is a Czech politician and member of the European Parliament for the Greens-European Free Alliance.

› [Click here to see Mikuláš' answers to our interview questions](#)

ELLEN BIJSTERBOSCH is a former Utrecht Council Member for Democrats 66 (D66).

› [Click here to see Ellen's answers to our interview questions](#)

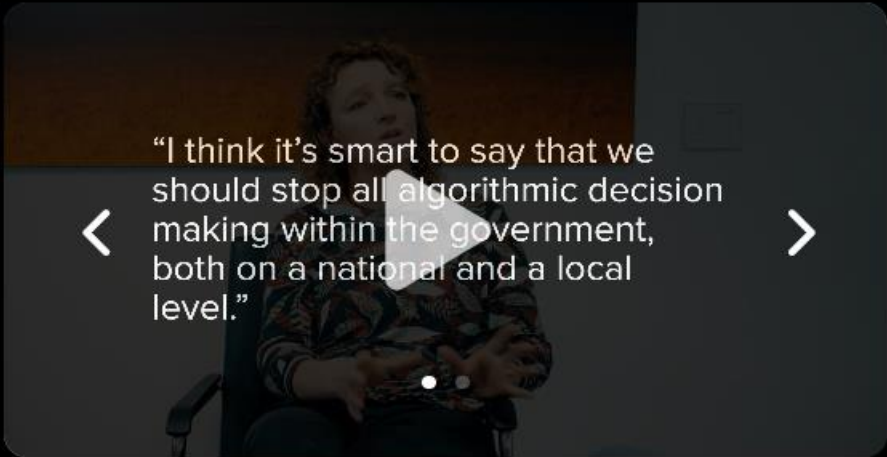

PATRICK BREYER is a German politician and member of the European Parliament for Pirate Party Germany (Piratenpartei Deutschland).

› [Click here to see Patrick's answers to our interview questions](#)

RENSKE LEIJTEN is a Dutch politician, a member of the House of Representatives for the Socialist Party (SP), and a member of the Digital Affairs committee

A video player interface with a dark background. It features a central play button and navigation arrows. The quote is overlaid on the video frame.

"I think it's smart to say that we should stop all algorithmic decision making within the government, both on a national and a local level."

"Ik denk dat het slim is nu eigenlijk gewoon te zeggen: leg alle algoritmische besluitvorming binnen de overheid, zowel landelijk als lokaal, stil."

CODE 2022

INTERVIEWED POLITICIANS ▾

LISA VAN GINNEKEN is a Dutch politician, a member of the House of Representatives for Democrats 66 (D66), and a member of the Digital Affairs committee

▸ Read more about Lisa and watch the rest of the interview

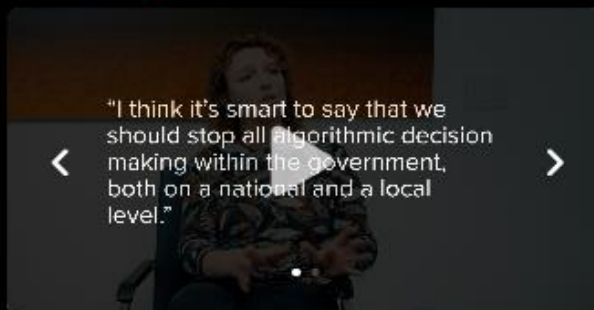
HIND DEKKER-ABDULAZIZ is a Dutch politician, a member of the House of Representatives for Democrats 66 (D66), and a member of the Digital Affairs committee

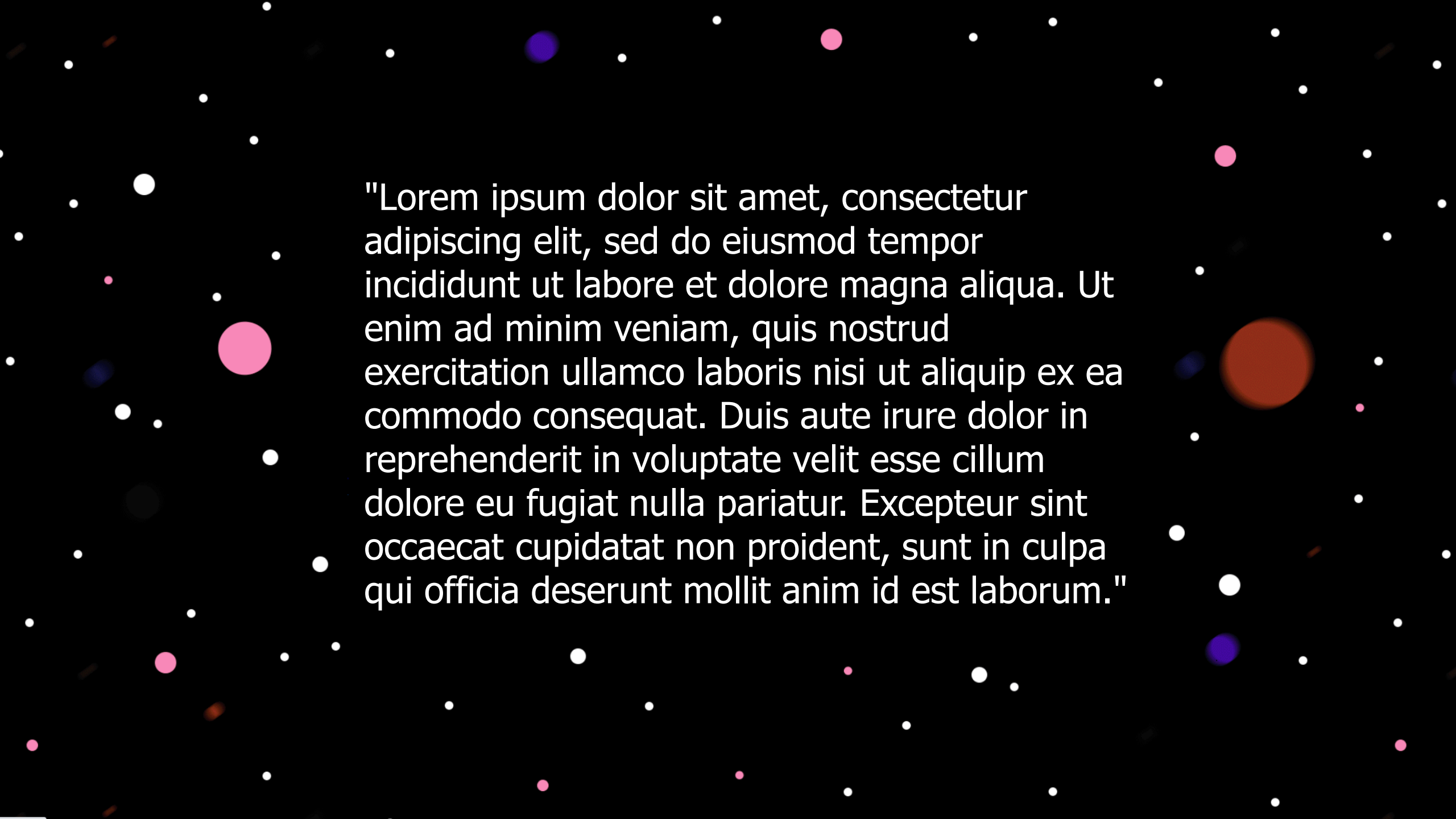
▸ Read more about Hind and watch the rest of the interview

RENSKE LEUTEN is a Dutch politician, a member of the House of Representatives for the Socialist Party (SP), and a member of the Digital Affairs committee

▸ Read more about Renske and watch the rest of the interview

"Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum."

Communicatie burgers en overheid

- 1) In wiens belang is de keuze voor digitale oplossingen? Wat als het makkelijker wordt voor de overheid maar moeilijker voor de burger?
- 2) Wie sluiten we uit? Of voor wie maken we het moeilijker als we kiezen voor digitale oplossingen?
- 3) Blijft de overheid bereikbaar langs niet digitale wegen?
- 4) Krijgen burgers die de niet-digitale weg bewandelen dezelfde kansen?
- 5) Is het niet vreemd dat de overheid steeds vaker het gesprek met de burgers aangaat op de platforms van commerciële buitenlandse partijen, zoals Facebook.

Fraudebestrijding

- 1) Worden er goede afwegingen gemaakt tussen privacy en efficiency? Zijn deze transparant? De vragen die altijd al speelden (welke gegevens zijn inzichtelijk? wie moet er toegang hebben? Wie mag geen toegang hebben?) zijn onverminderd relevant. Maar in het proces van digitalisering zijn er ook nieuwe vragen
- 2) Welke technologieën worden gebruikt. Worden er algoritmes gebruikt? Worden deze ook op ethische normen beoordeeld?
- 3) De toeslagenaffaire heeft ons geleerd wat er mis kan gaan als onvoldoende kritisch wordt gekeken naar de manier waarop de overheid technologie inzet.
- 4) Moeten er wel algoritmes gebruikt worden? Wie levert de algoritmes? Wie controleert hun werking? Waar en hoe worden ze ingezet?

Veiligheid in de publieke ruimte

- 1) Hoe wordt technologie ingezet tbv handhaving en veiligheid in de publieke ruimte?
- 2) Welke regels gelden er voor het gebruik van bewakingscamera's door de overheid?
- 3) Wat is anno 2023 het beleid van de Gemeente Utrecht?
- 4) Wat is het beleid mbt burgers met deurbellen met videocamera? En het gebruik daarvan door overheid, bijvoorbeeld de politie?

Veiligheid in de publieke ruimte

2) Welke regels gelden er voor het gebruik van bewakingscamera's door de overheid?

Te veel camera's ? In 2018 verscheen er een kritisch artikel over Utrecht en andere Nederlandse steden in de Engelse krant, The Guardian. "Utrecht has become a tangle of individual pilots and projects, with no central overview of how many cameras and sensors exist, nor what they do" (1 March 2018)

<https://www.theguardian.com/cities/2018/mar/01/smart-cities-data-privacy-eindhoven-utrecht>

Te weinig camera's? De nabestaanden van een van de slachtoffers van de tramaanslag in Utrecht van 2019 stellen vervoersbedrijf Qbuzz en de provincie Utrecht mede-aansprakelijk voor zijn dood. De monitor van de bewakingscamera was kapot waardoor de bestuurder van de tram niet kon zien wat er aan de hand was in het tweede tramstel

Veiligheid in de publieke ruimte

4) Wat is het beleid mbt burgers met deurbellen met videocamera? En het gebruik daarvan door overheid, bijvoorbeeld de politie?

Bedrijven, burgers en de overheid hebben samen ruim 314.000 beveiligingscamera's aangemeld in de politiedatabank Camera in Beeld. Daarvan zijn er 236.000 van bedrijven, 55.000 van burgers, en 23.000 van de overheid. Vooral deurbellen met videocamera zijn "een grote succesfactor", zegt landelijk projectleider.

Samenwerking met commerciële partijen.

- 1) Hoe werkt de overheid samen met commerciële bedrijven. Welke gegevens kunnen hierbij in handen komen van deze partijen? Voldoen deze bedrijven aan dezelfde ethische normen die de overheid zelf hanteert?
- 2) De data van burgers, die in beheer zijn van de overheid en de bedrijven waar de overheid mee werkt, moeten voldoende beschermd zijn.
- 3) Als de Gemeente bijdraagt aan het beschikbaar stellen van computers aan kansarme gezinnen, welke software staat er dan op deze computer?
- 4) Waarom staat er altijd WhatsApp op buurtpreventie borden, en niet het privacy vriendelijkere Signal?
- 5) De makkelijkste of goedkoopste oplossing is niet altijd de beste. Hoe zorgen we dat bij de keuzes de belangen van de burgers voorop staan?

Reacties op Visie Digitale Stad 2021 2025

1. Optimistisch - of naïef optimistisch?
2. "De bewoner heeft bijvoorbeeld recht erop dat de overheid goed omgaat met haar data; het is tenslotte naast mensen en geld haar belangrijkste organisatiemiddel." Maar ... zijn de data van de overheid of van de burger?
3. Het Utrechtse waardenmodel is een mooi model. Maar hoe wordt het in de praktijk gebracht? Wie zit er in Team Uthiek (Utrechtse Ethiek)? De pandemie is onder controle en daarom is de Druktemonitor al lang geen issue meer. Op welke projecten is team Uthiek nu actief?
4. Mbt "Het fundament Digitale Stad met de bijbehorende sporen": De economische focus lijkt het meest belangrijk gezien de 4 sporen waar het fundament mee opent.
5. Mbt hoofdstuk "Grondrechten en ethiek in de digitale tijd": d link naar het Utrechtse algoritmeregister doet het niet. Als ik google kom ik op een pagina waar ik een RDF bestand kan downloaden, waar voor mij althans niets bruikbaars in staat. Als je transparant wil zijn zorg er dan ook voor dat je dat op een toegankelijke en goed functionerende manier doet.

TURNING TABLES

The Fair Tech Card Game

It's Time to Play a New Game. In Turning Tables, underpaid factory workers trump Mark Zuckerberg, tech critics come to the rescue, and politicians are urged to step up and curb the power of Big Tech.

[Read More](#) ▾

Get your copy

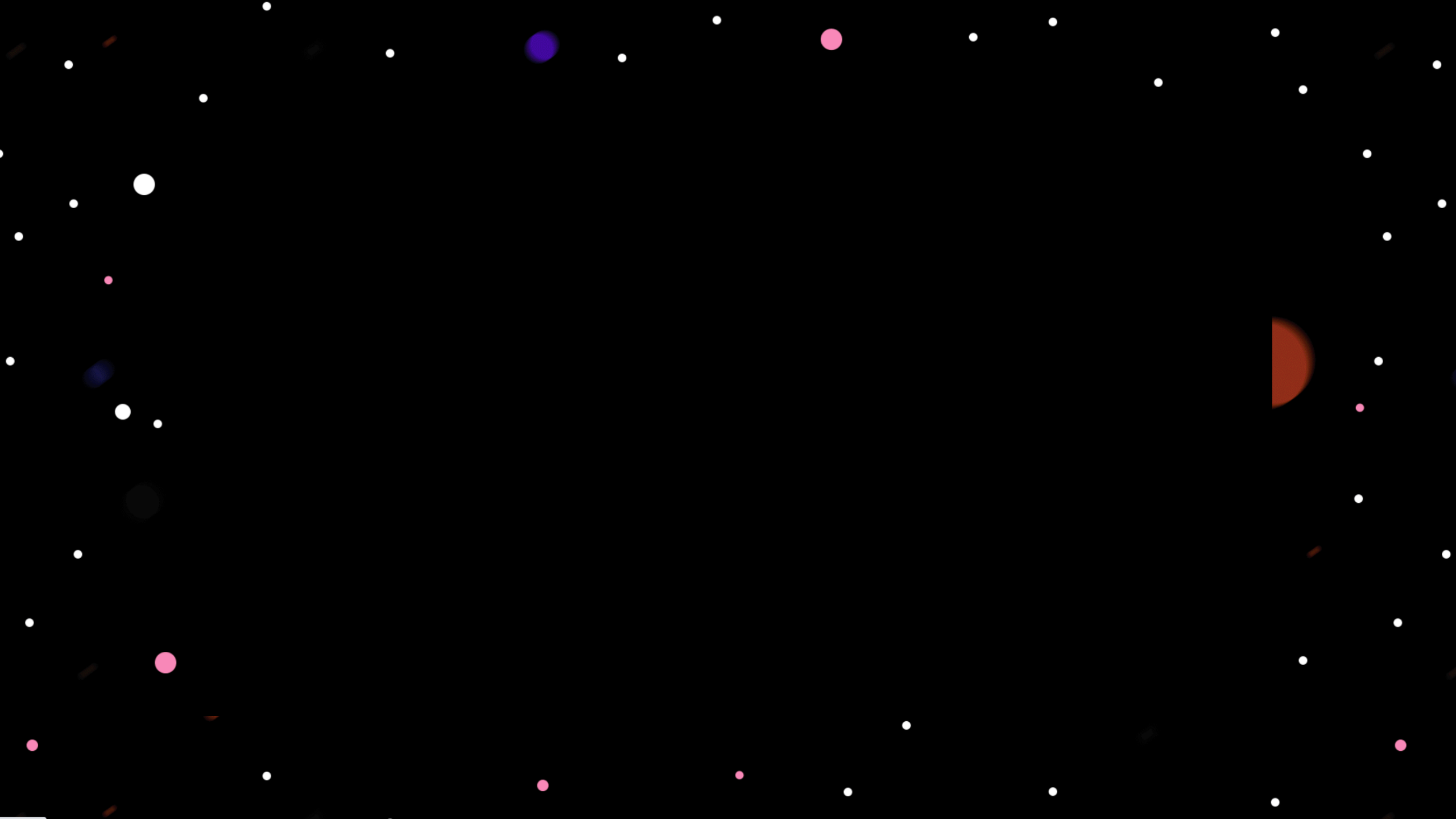
You can buy Turning Tables (€15) at our shop at IMPAKT [Centre for Media Culture] or at our [webshop](#)

TRAILER & GALLERY ▾

GAMEPLAY, GUIDE AND RULES ▾

ALTERNATIVE WAYS TO PLAY THE GAME ▾

CREDITS ▾

- CODE, digitale burgerrechten

[Centrum voor Mediacultuur]
Lange Nieuwstraat 4, Utrecht

Waarom is digitalisering een politiek zaak?

Waarom is er soms nog te weinig debat over?

- ❖ Het is een kwestie van uitvoering
- ❖ 'Ik ben geen expert op IT-gebied', algoritme-angst
- ❖ Onvoldoende bewustzijn van de impact die digitalisering heeft
- ❖ Afwegingskader van 'publieke waarden' en 'ethiek' is te abstract

Publieke waarden voorop

Thema	Vraagstukken
Privacy	Gegevensbescherming, privacy, digitaal huisrecht, mentale privacy, surveillance, doelverschuiving
Veiligheid	Informatieveiligheid, identiteitsfraude, fysieke veiligheid
Autonomie	Keuzevrijheid, vrijheid van meningsuiting, manipulatie, paternalisme
Controle over technologie	Controle en inzicht in algoritmen, verantwoordelijkheid, onvoorspelbaarheid
Menselijke waardigheid	Dehumanisatie, instrumentalisering, deskilling (afleren van vaardigheden), desocialisatie, technologische werkeloosheid
Rechtvaardigheid	Discriminatie, uitsluiting, gelijke behandeling, stigmatisering
Machtsverhoudingen	Oneerlijke concurrentie, uitbuiting, relatie burger-overheid-bedrijf

Digitalisering en de lokale politiek

Inmiddels kabinetsbeleid

Werkagenda *Waardengedreven* Digitaliseren

Maar al langer bekend in Utrecht

Publieke waarden concreet maken

Waarden → normen → ontwerpeisen

Instrument om kwesties in het vizier te krijgen: meer of minder keuzevrijheid, versterkt een algoritme discriminatie of niet? Etc.

Stappenplannen en afwegingskaders volgen (bijv. Bolt, Verweij, Van Delden, *Ethiek in praktijk*)

Denkraam Rathenau Instituut

Rathenau Instituut

Raad weten met digitalisering

Hoe de gemeenteraad kan sturen op de maatschappelijke impact van digitale technologie

Digitalisering en de lokale politiek

Hulpmiddelen

Handvest voor de slimme stad GL (2019)

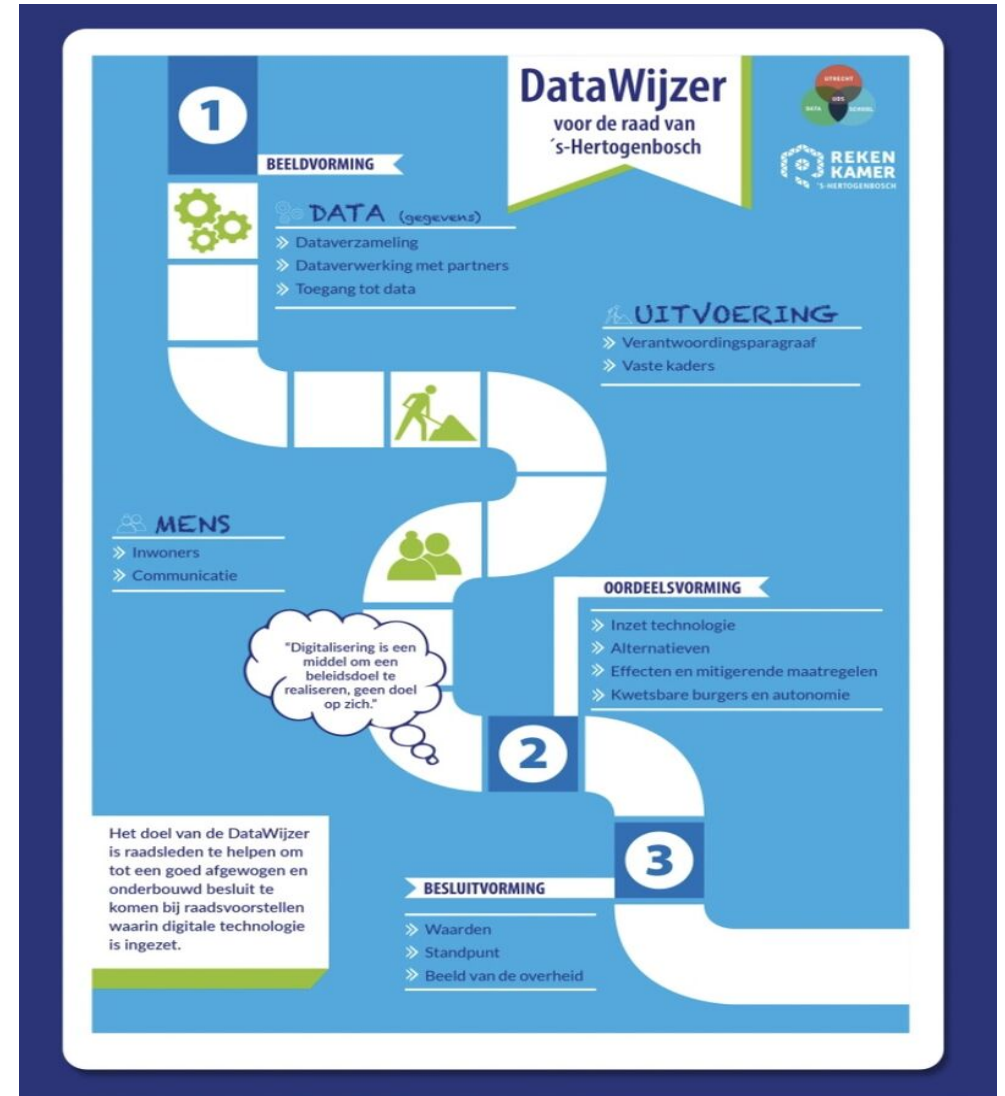
VNG: principes digitale samenleving (2019)

VNG: Handreiking digitale ethiek (2022)

Digitale Raadgever (UU) en DataWijzer

Ethiek als versneller

Rathenau Instituut

Voeten in de aarde

Datagestuurde innovatie in de stad

Rapport

Digitalisering en de lokale politiek

Samenvattend

1. Digitalisering is *geen* neutraal instrument, het is een politieke zaak.
2. Een raadslid kan meepraten –en meebeslissen *ook* bij gebrek aan technische kennis.
3. Diverse handvatten zijn ontwikkeld om daarbij te helpen.
4. Ethiek is *geen* blokkade, juist niet tijdig nadenken over waarden remt digitale innovatie.

Hoe richt je de organisatie in? Opties

- ✓ Wethouder voor digitalisering
- ✓ Raadscommissie voor digitalisering
- ✓ Ethische commissies/burgerpanels: intern en/of extern
- ✓ Algoritmeregisters aanleggen en openbaar maken (transparantie)
- ✓ Samenwerking zoeken met partners ('ecosysteem'), bijvoorbeeld tussen gemeenten (Drechtsteden, Brabantstad)
- ✓ Nieuwe specialisten bij ambtelijke uitvoering: juristen, intermediairs
- ✓ Maak de organisatie lerend: bij living labs, moresprudentie

Link filmpje vertoond door COSBO-ACO voor de RIB digitale stad op 21 maart 2023
<https://www.youtube.com/watch?v=J8Dunp2j5vi&feature=youtu.be>

Bijdrage COSBO-ACO, RIB Digitale Stad, 21 maart 2023

Belangrijk speerpunt in de visie Digitale Stad is: We stimuleren iedereen om mee te doen. Tegelijk wordt gesteld: “inzicht in de digitale achterstanden van inwoners is echter lastig te verkrijgen. Het is niet bekend om hoeveel mensen het gaat”. Dit leidde tot de volgende missie:

Missie: We faciliteren dat iedereen in Utrecht die wil meedoen in de digitale/informatiesamenleving ook de middelen, vaardigheden en weerbaarheid heeft om dat te doen. Voor inwoners die dat (nog) niet kunnen of willen, faciliteren we hulp en ook altijd een *offline* alternatief, samen met onze keten- en sociale partners.

De vraag is nu. Hoe staat het met de uitvoering, weten we meer over de doelgroep en sluit het aanbod aan bij de wensen van de ouderen?

We weten inmiddels veel meer over de omvang van de groep: DNB meldde 30 januari j.l. : 2,6 miljoen Nederlanders (1 op de 6) zijn niet in staat om alle betaaldiensten en andere bankdiensten te doen. Het ministerie van BZK gaat uit van 4 miljoen, Nederlanders die niet zelfstandig hun overheidszaken digitaal kunnen regelen. CBS meldt dat bijna 4% van de Nederlanders heeft nog geen internettoegang thuis en 17% geen toegang heeft tot een eigen digitaal apparaat omdat het niet betaalbaar is. 4% van de Nederlanders heeft geen internettoegang thuis en 17% geen heeft geen eigen digitaal apparaat (niet betaalbaar). Een groot deel van deze mensen zijn vooral 75+ ouderen en laaggeletterden.

De volgende rapporten zijn sinds 23 januari 2023 verschenen:

- AFM: [Drempels bij het online regelen van geldzaken](#)
- DNB: [Een uitkomst voor de één, een uitdaging voor de ander](#)
- DNB: [Contant betalen bij sommige winkelbranches te vaak niet mogelijk](#)
- SCP: [Eigentijdse ongelijkheid | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau \(scp.nl\)](#)

Dat zijn dus ook heel wat Utrechters en vooral ouderen. (De Utrechtse bevolking bestaat voor 11% uit 65-plussers). Het gaat ook niet om een groep die kleiner wordt, maar om een groep die ook in Utrecht steeds sneller lijkt te groeien. Een groep die vaak onzichtbaar blijft omdat ze geen onderdeel zijn van online enquêtes. Binnen deze groep zijn ouderen die laaggeletterd en digibeet (+ arm) zijn, zoals migrantenouderen, oververtegenwoordigd. Deze groep groeit ook nog eens veel sneller dan die van hun van origine Nederlandse leeftijdsgenoten.

Tegelijkertijd gaat de digitalisering steeds verder. In winkels, gezondheidszorg, OV, overheden, banken, communicatie, etc. Een digitalisering die door veel mensen wordt omarmt (vooral jongeren), maar een probleem vormt voor steeds meer mensen, met als gevolg een groeiende digitale tweedeling.

Het is fijn dat mensen inmiddels op verschillende plekken geholpen kunnen worden. Er zijn vrijwilligersinitiatieven in de buurten. Er is een start gemaakt met de Informatie Punten Digitale Overheid (IDO) in sommige bibliotheekvestigingen en mensen kunnen naar wijkbureaus en Stadskantoor. Maar het Stadskantoor is niet voor iedereen makkelijk bereikbaar, bibliotheken zijn niet voor iedereen een vanzelfsprekende plek om heen te gaan (en worden binnenkort mogelijk wegbezuinigd) en er zijn overal problemen met AVG en privacy. Het is allemaal nog te veel hap snap,

er lijkt weinig afstemming op stedelijk en wijkniveau. Dit leidt tot de vraag: Is er bij de gemeente een domein overstijgend overzicht van de effecten van de digitalisering?

Om ouderen en andere groepen te faciliteren/ondersteunen gebeurt van alles. Maar is het ook voldoende? Sluit het aan bij de vragen en wensen van de ouderen? Weten we wel met welke problemen mensen te maken hebben? Is het aanbod niet te fragmentarisch en voldoende bij de ouderen bekend? Werkt de aanpak ook? Welke AVG problemen zijn erbij de hulpverlening? Weten we wat er mis gaat? En misschien wel de belangrijkste vraag: Wordt er met de ouderen zelf gesproken over hun problemen en wensen?

COSBO-ACO en de ouderen organisaties krijgen steeds meer signalen van ouderen die door de “digitale bomen het bos niet meer zien”. Ouderen hebben het gevoel dat alles veel te snel gaat en dat ouderen als remmende factor worden gezien en niet meer als vol worden aangezien. Er is steeds minder persoonlijk contact, ze worden verwezen naar websites of telefoonlijnen. Telefoonnummers zijn niet te vinden en/of geautomatiseerd en hebben vaak lange wachttijden. Veel ouderen geven het op en zeggen LAAT MAAR ZITTEN DAN! Ik laat het wel door mijn kinderen of de buurvrouw doen! Gevolgen voor ouderen? Vergroting van eenzaamheid, armoede, verlies van zelfstandigheid, vergroting van kwetsbaarheid.

Dit moeten we dus niet willen. Laat de mensen zelf aan het woord. Maak onzichtbare groepen zichtbaar! Zorg voor de menselijke maat, normale telefoonlijnen en fysieke informatiepunten op plekken in de stad en in wijken en buurten waar ouderen komen en zich welkom en vertrouwd voelen. Overleg met de ouderen zelf hoe informatie online en offline beter toegankelijk kan worden gemaakt. COSBO-ACO kan daar bij helpen!

Kennen en gekend worden – het is in z’n algemeenheid iets dat moet worden bewaakt en gekoesterd. Maar het is helemáál van belang als het gaat om het digitaliseren van basisvoorzieningen als :

- Bankzaken
- Reizen (de OV-chipkaart)
- Wonen (huursubsidie aanvragen)
- Boodschappen doen (pinnen of de flappentap)
- Maar denk ook aan de digitale dienstverlening van de overheid: [Zihni Özdil: De Nederlandse digitale transitie mislukt als die niet inclusief is - EW \(ewmagazine.nl\)](#)

Onderwerpen die niet alleen direct gerelateerd zijn aan: armoede, behouden van zelfstandigheid, eenzaamheid, meedoen, gezondheid, mobiliteit. Maar ook versterkend op elkaar kunnen inwerken:

Voorbeeld:

Welke steden in Nederland betalen al het meest cashless?

De indexscore is gebaseerd op het aantal geldautomaten per 100.000 inwoners, het percentage geldautomaten waar bij betaald en sul bugs gestort kunnen worden en het percentage waar munten en knopen worden opgenomen. Hoe lager de score, hoe minder er met cash wordt betaald.

Stad	Indexscore
Hoofddorp	14,0
Utrecht	18,5
Almere	26,9
Tilburg	32,5
Haarlem	33,6

Positief bericht voor Digitale Stad Utrecht?

Klinkt misschien logisch en positief kijkend vanuit het perspectief van de relatief jongere en hoogopgeleide bevolking. Maar wat betekent een verminderd aantal geldautomaten voor ouderen en mensen die minder mobiel zijn?

<https://www.raisin.nl/sparen/nederland-een-cashloze-samenleving/>

Probleem van de geldautomaat in Leidsche Rijn

16 februari kregen COBO-ACO en NOOM een email van een oudere Parkwijkbewoner. Die wees op het probleem van de sedert november 2022 niet meer functionerende Geldmaat pinautomaat in winkelcentrum Parkwijk. Dat is een groot gemis en voor ouderen in Parkwijk een handicap en ergernis. Mensen belden, zonder resultaat, om de storing door te geven bij het nummer aangegeven op de Geldmaat pinautomaat. Redenen van de storing wordt veroorzaakt door waterschade, aan het pinapparaat. Met het wegvallen van de Geldmaat in Parkwijk zijn er nog 3 geldautomaten (2 locaties) over voor 45.000 inwoners. Dat dwingt mensen tot pinnen of andere oplossingen.

(Parkwijk Zuid staat op plaats 71 van de inkomens ranglijst van Utrechtse buurten (totaal 107). Parkwijk wijkt qua bevolkingssamenstelling en huizenaanbod volledig af van de rest van Leidsche Rijn en Vleuten de Meern. Een groot deel, vooral de ouderen en de mensen met een beperking, behoren tot de groepen in een kwetsbare positie.)

Bij verdere navraag bij Geldmaat kregen we de volgende toelichting: “De situatie in Parkwijk is ontstaan na vertrek van de Bruna (en een aantal andere winkels) naar het naburige Leidsche Rijn Centrum. De locatie is overgenomen door een supermarkt en daar is afgelopen maanden een lekkage ontstaan waardoor de geldautomaat is beschadigd. Met de supermarkt bespreken we de mogelijkheden van herstel en herplaatsing, maar de gesprekken verlopen moeizaam. Dit is vervelend voor de mensen in de omgeving die veel gebruik maakten van de automaat, maar de voorzieningen in de omgeving en de bereikbaarheid daarvan per openbaar vervoer zijn goed. Daarom vinden wij het acceptabel om deze locatie te laten vervallen als de situatie daar aanleiding voor blijft geven. Zoals al door de collega's is aangegeven zijn er andere geldautomaten op een afstand van 1-2 kilometer van deze locatie.”

COSBO-ACO heeft het wijkbureau vervolgens gevraagd om te bemiddelen tussen Geldmaat en de supermarkt. Daarop kwam het volgende antwoord: “Helaas moet ik u meedelen dat het wijkbureau niet gaat bemiddelen tussen Geldmaat en de supermarkt. Ik begrijp dat dit niet het gewenste antwoord is, maar dat is niet een rol van het wijkbureau.”

COSBO-ACO heeft in Parkwijk bij ouderen nagevraagd of zij van het OV gebruik maken om elders te gaan pinnen. Daar kwamen de volgende antwoorden uit naar voren:

1. Ik pin het liefst kleine bedragen om mijn dagelijkse inkopen in de buurt te doen. Als ik eerst de bus moet nemen om geld te pinnen om daarna in mijn eigen buurt inkopen te doen dan ben ik telkens minimaal twee uur bezig om heen en weer te gaan.
2. Ik heb een rollator dat is niet handig in de bus.
3. Het OV is voor mij geen optie want de bushalte is te ver lopen en ook de afstand in Winkelcentrum Leidsche Rijn van bushalte naar Geldmaat is te ver.
4. Ik heb geen OV kaart. In de bus kan ik geen kaartje kopen.
5. Het OV is te duur. Het kost me 6 Euro om heen en weer te gaan om 20 Euro te pinnen.
6. Ik heb een bewindvoerder die wekelijks 40 Euro per week aan leefgeld overmaakt. Daarvan pin ik telkens een klein bedrag. De reiskosten kan ik niet opbrengen.

7. Ik heb geen OV kaart want die kost 7,5 Euro en die moet ik steeds opladen. Ik vind dit veel te duur, ik doe niet aan internet bankieren en er is trouwens ook geen OV Oplaadpunt meer in ons winkelcentrum.

Oplossingen van ouderen om toch contant geld te hebben waren onder meer:

1. Ik pin incidenteel als ik een keer in de buurt ben van een Geldmaat. Ik pin dan veel meer zodat ik altijd geld in huis heb voor boodschappen. Ik vind dat niet prettig want ik voel me veel onveiliger dan voorheen. Zeker als ik de TV programma's zoals "Opsporing verzocht" zie en verhalen om mij heen hoor.
2. Ik betaal in de winkel nu meer met mijn pinkaart. Dat vind ik niet prettig want ik ben nogal vergeetachtig en moet daardoor soms mijn pincode opnieuw invoeren. Andere klanten moeten dan op mij wachten. Ik heb het gevoel dat ik door te pinnen ook minder controle heb op mijn uitgeven.
3. Ik vraag mijn kinderen om voor mij geld te pinnen in een ander winkelcentrum omdat ik niet mobiel genoeg ben om daar zelf heen te gaan. Dit maakt me wel veel afhankelijker van hen. Ik hoor van andere ouderen om mij heen dat dit ook wel eens fout kan gaan en dat kinderen volledig zeggenschap over hun rekening hebben overgenomen.

Wie zijn de ouderen, wat willen ze en waar lopen ze tegen aan?

Ouderen vertellen in onderstaande video's hun eigen verhalen!

VIDEO

- [Video presentatie ouderen digitale stad](#)
- [MAX Meldpunt: Afscheid van de Acceptgiro](#)
- [Video DNB: interview met laaggeletterde senior](#)
- [Kassa: Wat te doen tegen de digitale kloof?](#)
- [Alles op de computer maar niet iedereen kan dat | Digitalisering | MAX Meldpunt](#)

In de bijlage een overzicht van opmerkingen die ouderen hebben gemaakt in groepsbijeenkomsten in de verschillende Utrechtse wijken.

Voorstellen COSBO-ACO

- Een stedelijk netwerk van wijk/buurt gerichte Informatiepunten voor mensen die problemen hebben met aspecten van de digitalisering. Overheid, bedrijfsleven en andere instellingen moeten hierin samenwerken. Die punten moeten komen op plekken waar ouderen (doelgroepen) komen en zich vertrouwd voelen en persoonlijk worden geholpen (met koffie ☺)
- Veel meer contact met en betrokkenheid van doelgroepen en ervaringsdeskundigen bij vormgeving en uitvoering van het beleid. COSBO-ACO kan helpen bij ophalen van vragen bij de ouderen
- Een duidelijke "domeinoverstijgende" regie vanuit de gemeente, gekoppeld aan betere onderlinge samenwerking tussen beleidsvelden.
- Structurele projectgroep met het veld
- Regie en aansturing op wijkniveau en uitgaande van wat er per wijk kan met de bestaande instituties en mensen. Wijkbureau's, buurtteams en de sociaal makelaars moeten op dit punt een taakuitbreiding krijgen
- Jaarlijkse monitoring

Sluit als gemeente aan bij lopende initiatieven rondom digitale inclusie en neem een regisserende en faciliterende rol.

- De gemeente kan zich aansluiten bij "[het Manifest Samen dichten we de digitale kloof](#)" van de Alliantie Digitaal Samenleven en de VNG. Utrecht is al onderdeel van een van de landelijke proeftuinen: <https://digitaalsamenleven.nl/proeftuin-utrecht/>. Sluit daar als gemeente bij aan en neemt de regie!

- Sluit als gemeente aan bij de proeftuin Bankinformatiepunten die door de banken in samenwerking met ouderenorganisaties, bibliotheek en wijkorganisaties wordt uitgevoerd.
<https://www.betaalvereniging.nl/actueel/nieuws/pilot-lokale-inloopsprekuren-banken/https://www.betaalvereniging.nl/wp-content/uploads/commitment-banken-beter-toegankelijk-betalingsverkeer.pdf>
- De gemeente is vanaf 1 januari 2023 verantwoordelijk voor de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) en heeft daar een wettelijke regierol in: <https://ibestuur.nl/nieuws/gemeente-vanaf-1-januari-verantwoordelijk-voor-informatiepunt-digitale-overheid>
- De VNG biedt ondersteuning aan gemeenten:
<https://vng.nl/nieuws/nieuwe-instrumenten-voor-digitale-inclusie-beschikbaarhttps://vng.nl/nieuws/nieuw-vng-forum-over-digitale-inclusie-en-idos>

Voorbeelden van digitale knelpunten die door ouderen tijdens bijeenkomsten in verschillende Utrechtse wijken naar voren zijn gebracht!

- Een groep ouderen heeft thuis geen beschikking over internet, tablet/laptop/computer, up to date GSM telefoon.
- Veranderingen gaan te snel
- Er is geen **gecoördineerd** netwerk van steunpunten met directe hulp bij technische- gebruiks- en installatie problemen met internet/Wifi en de spullen die daarbij nodig zijn....
- AVG hindert hulpverlening bij installeren- en updaten van bankapps, etc.
- Door sluiting van bankfilialen en fysieke spreekuren van instanties in de directe omgeving is het directe klant contact verdwenen.
- Overheden, banken, gezondheidscentra, etc. schakelen steeds meer over op digitale dienstverlening en communicatie.
- Pakketbezorgers (Post.nl, DHL. etc.) schakelen over naar digitale communicatie over pakket bezorging.
- Bedrijven, overheden en andere organisaties schakelen steeds meer over op digitaal online betalingen: IDEAL, QR-Code, Creditcard. Acceptgirokaart verdwijnt.
- Informatievoorziening is vanwege het wegvallen huis aan huisbladen volledig digitaal: digitale nieuwsbrieven via email en sociale media.
- Vanwege beperkte mobiliteit, kosten en de digitalisering van het OV, is reizen naar het stadskantoor om persoonlijk te worden geholpen voor veel ouderen niet haalbaar.
- Veel hulpverlening wordt/is overgenomen door vrijwilligersinitiatieven in de buurten. Hierbij problemen met AVG en privacy. Hulpverlening is toegestaan tot het invoeren van de inlogcode / paswoord. Daarnaast is er hulp vanuit het sociale- en/of familienetwerk. Dit laatste gaat niet altijd goed.
- Telefonische hulplijnen onbereikbaar of te gecompliceerd. Telefoonlijnen verwijzen meestal voor meer informatie naar websites. Telefoonnummers vaak niet vindbaar op de websites.
- Websites vaak nog steeds ontoegankelijk voor mensen met weinig digitale- en taal vaardigheden en mensen met een visuele beperking.
- Brieven van instanties zoals woningbouwcorporaties zijn onleesbaar en vol verwijzingen naar de website. Websites zijn vervolgens ontoegankelijk en telefoonlijnen worden niet opgenomen vanwege het ontbreken van een telefonische helpdesk.
- Communicatie loop vrijwel volledig via online communicatie:

DGID	Email	App	Internet bankieren	Website	Telefoon	Chatbot	Beeldbellen
------	-------	-----	--------------------	---------	----------	---------	-------------

Aanvullend probleem: PIN-Only / verdwijnen van contant geld

- Veel geldautomaten in de directe omgeving zijn verdwenen of verplaatst.

- Self-scan, pin kassa's en geen pin automaten in meeste supermarkten (behalve AH). Mensen worden "gedwongen" met pin of contactloos te betalen. Dit is in veel gevallen niet mogelijk. Veel ouderen willen ook contact blijven betalen.
- PIN Only restaurants, bestellen met QR scannen van menu's via telefoon in restaurants, bestellen en betalen via beeldschermen in Mac Donalds, KFC, etc. Contactloos betalen "om een kroket uit de muur te trekken".

Extra veiligheidsmaatregelen (witwassen)

- Dubbelverificatie via GSM en/of email.
- Blokkering van bankrekening bij onduidelijke betaling
- Angst en wantrouwen tegen digitalisering door nepnieuws, programma's zoals Opsporing verzocht en Bureau Hengeveld
- Angst om fouten te maken bij digitaal aanvragen van toeslagen, mede vanwege toeslagenaffaire

Raadsinformatiebijeenkomst

Dossiernummer 3199
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 21 maart 2023
Agendapunt 1.1
Titel Raadsbrief Digitale Stad
ID 3392
Behandelend ambtenaar yannick.god@utrecht.nl
Telefoon 14030
E-mail s.arts@utrecht.nl
Datum collegebesluit 18 oktober 2022
Thema
Portefeuillehouder Wethouder Streefland
Beleidsveld Personeel en Organisatie
Referendabel
Raadsadviseur (lijst) Jochim Schueler/Cie Veiligheid, Bestuur en Financien/06-42238564
Behandelveorstel
Resultaat commissiebehandeling
Resultaat raadsbehandeling

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	21 maart 2023

Voorgesteld besluit

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Y.J.H. God	Datum	18 oktober 2022
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	10555801
E-mail	yannick.god@utrecht.nl	Onderwerp	Voortgang Digitale Stad 2022
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Personeel en Organisatie

Geachte leden van de raad,

In juni 2021 heeft uw Raad de [Visie Digitale Stad](#) vastgesteld op basis waarvan de [Actieagenda 2021](#) is vormgegeven. Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de actieagenda Digitale Stad 2021; welke doorliep in 2022. De uitwerking van het coalitieakkoord in de actieagenda 2023 zullen we eind 2022 aan u voorleggen.

Visie Digitale Stad

In de Visie Digitale Stad is het doel gesteld de kansen die digitalisering biedt in Utrecht maximaal te benutten voor de opgaven in de stad en zo bij te dragen aan een gezonde leefomgeving voor iedereen. Digitalisering biedt namelijk enorme kansen. Voor een deel van de samenleving levert digitalisering ook hoofdbrekens. Daarom is het de taak van de overheid om te zorgen voor vertrouwen in de digitale wereld. Met het Utrechts waardenmodel brengen wij digitale ethiek in de praktijk door middel van Uthiek (Utrechtse digitale ethiek). Het waardenmodel met toelichting op de Uthiek aanpak staat beschreven in de Visie Digitale Stad en houdt in het kort in dat bij projecten met een digitaliseringscomponent een ethisch impact assessment wordt gehouden, met het oog op uitlegbaarheid.

Digitaal inclusief Utrecht

In Utrecht is meedoen in een snel digitaliserende samenleving van uiterst belang. Wij willen niet dat mensen hierdoor buiten de boot vallen, maar wij weten dat nog steeds veel mensen moeite hebben met digitaal meedoen. Inzicht in de digitale achterstanden van inwoners is echter lastig te verkrijgen. Het is niet bekend om hoe veel mensen het gaat. Dit ontslaat ons niet van de verplichting hard aan digitale inclusie te werken. Daarom is afgelopen jaar mogelijk gemaakt dat mensen via de U-pas toegang kunnen krijgen tot digitale middelen of hulp. Vanuit het samenwerkingsverband Digitaalhuis bieden onze partners Digiwijs en Geluksbv met hun project Digibuddies en Prago mogelijkheden om basisvaardigheden te leren. Schoolgaande kinderen uit kwetsbare gezinnen kregen laptops via de U-pas en gesubsidieerde initiatieven zoals Stichting Leergeld. Middelbare scholieren leerden omgaan met nepnieuws. Ook is gewerkt aan bewustwording en kennisontwikkeling op het gebied van digitale inclusie. Wat buiten kijf staat is dat het mogelijk blijft om per telefoon of via het Stadskantoor en de buurtkantoren fysiek in contact te treden met de gemeente.

Voordelen van Digitale Stad worden duidelijk

Afgelopen jaar kenmerkt zich door het bewijs dat innovatie in Utrecht zijn vruchten afwerpt. Zo wordt de finalist voor de beste overheidsinnovatie van de Overheidsawards -het Huishoudboekje dat afgelopen jaren in Utrecht is ontwikkeld- nu landelijk opgeschaald samen met de VNG, zodat ook andere gemeenten gebruik hiervan kunnen maken. Daarnaast is in Kanaleneiland binnen het IRIS-project een slim zebrapad ontwikkeld, waarbij het zebrapad oplicht als inwoners willen oversteken. Deze innovatie wordt Europees gedeeld met Nice en Göteborg. Eind juni stond op het VNG-congres Ureka - de zoekmachine voor Raadsinformatie - in de finale van gemeentedeelers. Bovendien kijken op het moment van schrijven 31 mensen naar de digitale visdeurbel die wij hebben geplaatst, zodat de sluiswachter de Weerdsuis kan openen wanneer er veel vissen zijn die de Gracht door willen. Ook is de havenmeester door middel van een app bestendig voor de toekomst doordat passanten hun liggeld afrekenen door gebruik te maken van de GPS-locatie van de telefoon. Hierdoor wordt automatisch de ligtermijn berekend. Een ander voorbeeld is dat we een onderzoek zijn gestart naar de digitale veiligheid van onze assets in de buitenruimte, denk aan bruggen en rioolgemalen. En tenslotte kregen we afgelopen jaar innovatiebudget van het ministerie van Binnenlandse Zaken toegekend. Hiermee onderzoeken we samen met de gemeente Amsterdam of we tot een goede, wettelijke toegestane en ethische basis kunnen komen om camerabeelden meervoudig te kunnen gebruiken voor het onderhoud van de buitenruimte (wegen, trottoirs, groen).

Ethisch baken

Als gemeente is het in deze tijd onze morele verplichting de rol als ethisch baken voor de hele stad, te pakken. Wij ondertekenden daarom de [Cities Coalition for Digital Rights](#), waarbinnen wij samen met andere steden werken aan het inbedden van mensenrechten in stedelijke digitalisering. Daarnaast hebben wij intern en extern een scherp oog voor digitale inclusie, hebben een externe klankbordgroep ingericht voor Uthiek en zowel landelijk als internationaal, wordt Utrecht als leidende organisatie en best practice gezien op het gebied van digitale ethiek. De digitale stad realiseren wij namelijk volgens ons Utrechts waardenmodel uit de visie Digitale Stad. Waarden als privacy, autonomie, maar ook rechtvaardigheid en menselijke waardigheid komen veel naar voren in onze Uthiek assessments. Uw raad vroeg afgelopen jaar bijvoorbeeld het verslag op van bodycams bij BOA's. Door middel van deze assessments brengen wij aan de voorkant de impact in beeld die digitalisering heeft op de stad en de organisatie. Zo worden ook alle algoritmen uit ons algoritmeregister - als eerste stad een compleet inzicht in al onze algoritmen - met terugwerkende kracht aan een assessment onderhevig gemaakt, zodat ook dezen een uitlegbaar verhaal hebben. Bovendien werken wij samen met het Kadaster aan de ontwikkeling van een landelijk sensorregister zodat iedereen die dat wil inzicht heeft in welke sensoren in de buitenruimte aanwezig zijn.

Data inzetten voor de Utrechtse opgaven

Wij zetten data in voor de Utrechtse opgaven. Daar zijn meerdere goede voorbeelden van. Zo wordt door middel van druktesensoren drukte in de binnenstad continu gemonitord. Dit biedt de mogelijkheid om betere voorspellingen te doen in mobiliteitsontwikkelingen en bij evenementen de bezoekersstromen proactief te begeleiden. Ook binnen het programma wervengebied brengen we onze gegevens beter in kaart voor het duurzame behoud van de binnenstad. Dit doen we tevens in 3D. Dat geeft ons nieuwe mogelijkheden voor weergave bijvoorbeeld door de inzet van *augmented reality* waarbij we gegevens digitaal projecteren in de bestaande omgeving. Bovendien biedt *linked data* een technologie om administraties van verschillende organisatie te verbinden. Data - bijvoorbeeld gegevens

van het kadaster - blijft in de bron (er hoeven geen bestanden uitgewisseld te worden) waardoor gegevens altijd actueel zijn. In de toekomst willen we data meer structureel en gestandaardiseerd inzetten voor planning en monitoring van ons beleid.

Weerbarstige realiteit intern

Kijkend naar de grote interne informatie- en proces-veranderprogramma's, leren we dat een olietanker in beweging brengen een weerbarstige realiteit blijkt. Het beheren van informatie is, net als het openbaren, het beveiligen, het beschermen, maar ook het archiveren niet de directe prioriteit van elke medewerker. De drukte op de werkvloer door de groei van de stad, crises en reguliere opgaven krijgen prioriteit boven de bedrijfsvoeringverantwoordelijkheden. Als organisatie staan wij ervoor aan de lat om te zorgen dat dit probleem zowel aan de proces-, mens- als technologiekant wordt aangepakt. Wij zijn ons ervan bewust dat informatie naast onze belangrijkste output ook de gemeente als lokale democratie legitimeert. Daarom heeft het vanuit Digitale Stad de hoogste prioriteit en zorg tegelijk. Door integraal samen te werken tussen de verschillende grote interne informatie- en proces-veranderprogramma's proberen wij met de huidige beperkte middelen meer slagkracht en realisatiekracht te krijgen, die niet binnen een jaar realiteit is. Te denken valt aan gezamenlijke bewustwording, opleiding en behapbare termijnplanning. Het vergt onze meerjarige, constante aandacht. Deze thematiek zal samen met data in de actieagenda's van komende jaren een prominente plaats krijgen.

Vaardigheden en weerbaarheid van de stad

In de digitaliserende samenleving werken wij tenslotte aan digitale vaardigheden in de stad. Zo zijn bij techgrounds acht deelnemers in elf weken opgeleid tot junior Cloud Engineer en hebben zij een baan bemachtigd bij partners in de stad. Daarnaast kunnen inwoners via FutureLab030 door middel van een escaperoom ervaring opdoen in digitale vaardigheden die in de huidige arbeidsmarkt nodig zijn en wordt via de vorige jaar opgerichte U-tech community de mismatch op de ICT-arbeidsmarkt verkleind door een loket voor MKB'ers om hun personeel digitaal bij te scholen. Tegelijkertijd is het weerbaar maken van de eigen organisatie, de inwoners en bedrijven essentieel om bijvoorbeeld cyberaanvallen of uitval van digitale middelen te kunnen opvangen. Zo werken wij aan het digitaal weerbaar maken van jeugd (Hackshield), jongvolwassenen (Cyber24), het MKB, ZZP'ers (www.cybernetwerkutrecht.nl) en senioren. Op stedelijk niveau is met partners zoals grote banken en verzekeraars, maar ook provincie, politie en VRU een cybercrisisoefening geweest en worden nu ketenafhankelijkheden in kaart gebracht. Op die manier maken wij Utrecht digitaal klaar voor de toekomst.

Tot slot

Deze Voortgang Digitale Stad behelst een grote verscheidenheid aan projecten en programma's. Dit kan verdiepende vragen oproepen. Wij nodigen uw Raad graag uit om hiervoor een Raadsinformatiebijeenkomst te organiseren.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenwerken aan een groen Utrecht

21 maart 2023

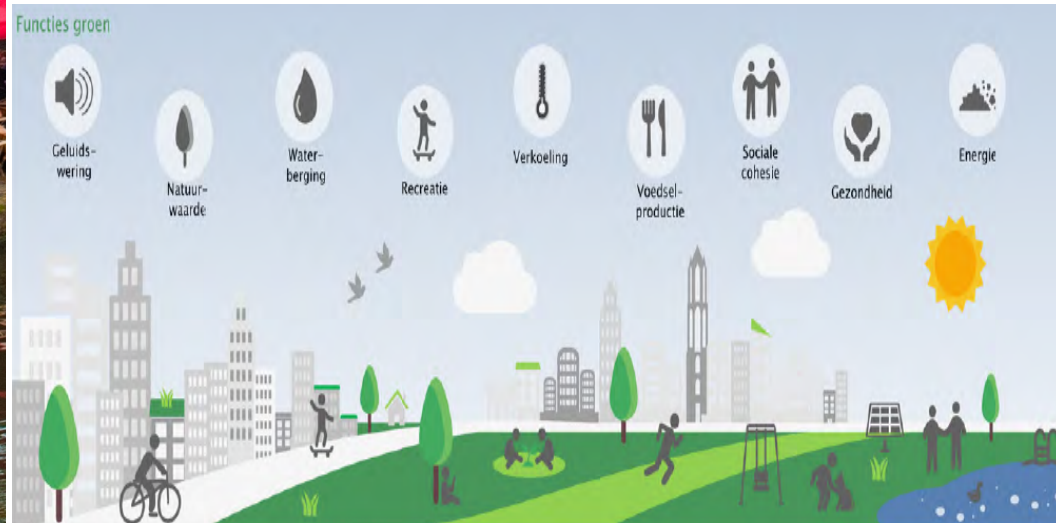
Jeroen Schenkels sr. Beleidsadviseur, Ontwikkelorganisatie Ruimte gemeente Utrecht,

Gemeente Utrecht

Utrecht: Gezonde groene stad

- Gezonde groei voor iedereen
- Groen tenzij, 440 ha groen erbij
- Klimaatbestendig in 2050
- Minimaal 40% van de buurt groen
- Meer biodiversiteit, Big 30

Samen stad een gezonder ecosysteem maken

**Utrecht telt
honderden
initiatieven**

**Groen Platform
om samen te
werken**

Gemeente Utrecht

www.buurtnatuur030.nl

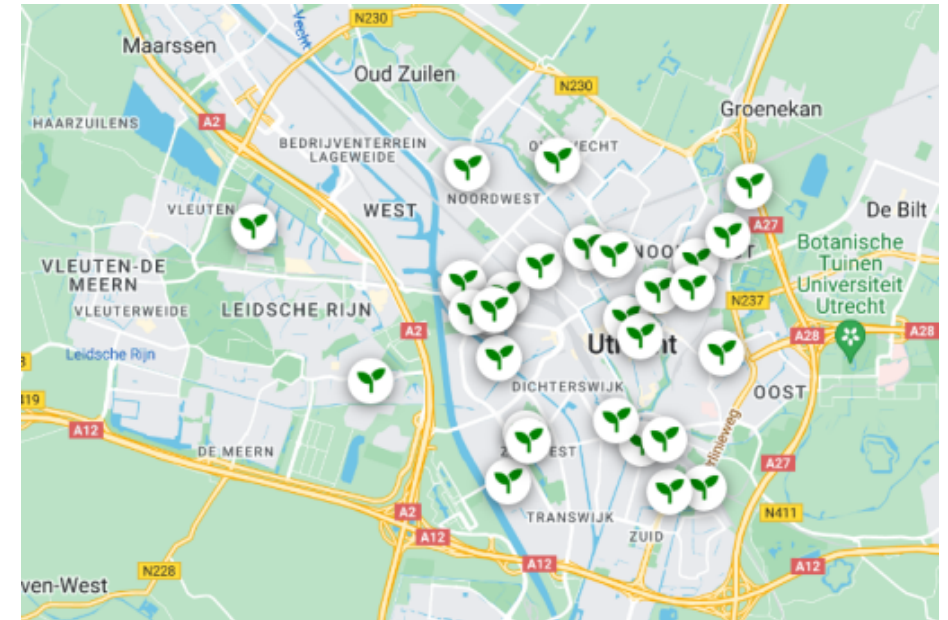
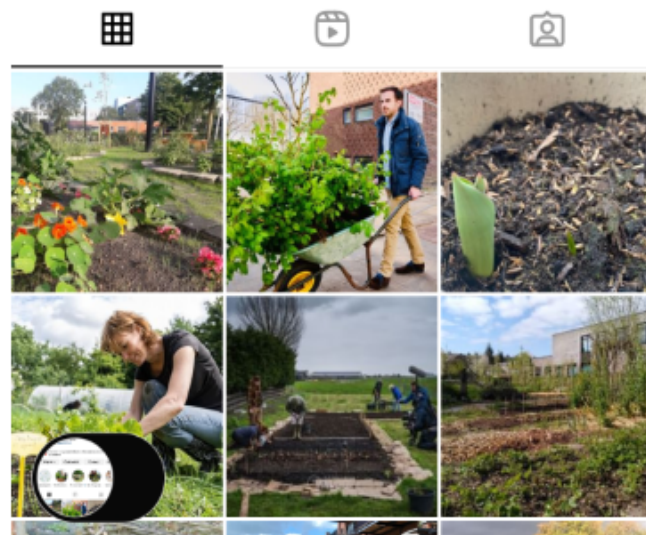
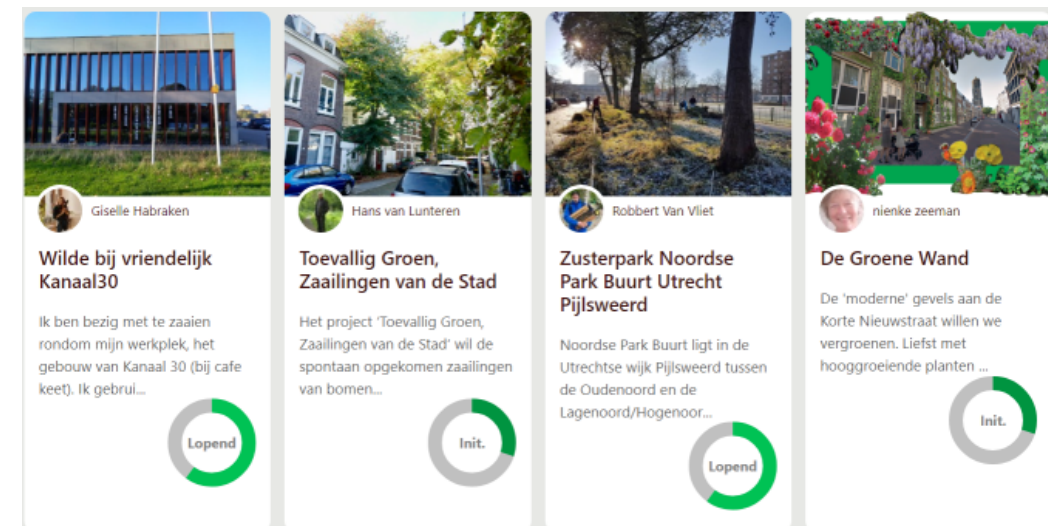
Platform Buurtnatuur030

krachten
bundelen

gemeenschap
bouwen die
elkaar helpt

gemeentelijk
beleid dat groen
netwerk versterkt
vice versa

olievlekwerking

Samenwerken in omgevingsvisies en andere plannen

Initiatievenfonds
Subsidieregelingen

EXPLORE
DATA

DESIGN
OPTIONS

EVALUATE
RESULTS

Gemeente Utrecht

Prioriteit in groenarme en aandachtswijken

vergroening
Rivierwijk

groene ommetjes

omgevingsvisies
KeT & Overvecht

Gemeente Utrecht

Magie, groene Web en biodiversiteit

JAARKALENDER WATERPROOF 030 - 2022

Jan Nov	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Juli	Aug	Sept	Okt	
1000 geveltuinen										
				Stenen ophaal service - tegeltaxi						
Geveltuin toolkit –bakfiets en aanhangwagen										
	Start platform Buurnatuur 030	1 ^e Geveltuin Burendag	Maand van de watervriendelijk e tuin	Maand van he groenedak	Open tuinen dag felt opentuin route	Duurzame Week		2 ^e Geveltuin Burendag	Campagne Je huis waterproof	Treevember
Afkoppelen bedrijventerrein: Jouw bedrijf klimaat klaar										
			NK - Tegelwippen							
Jouw huis en tuin klimaat klaar Promotie										
		Tuin-label								

Verdere ondersteuning van groene initiatieven

Actieplan zelfbeheer openbaar groen (2021)

- Buurtnatuur030 ontmoetingsplek voor groene doeners groeit gestaag (nu > 300 leden);
- Een wijkaanspreekpunt voor zelfbeheer ingesteld (raadsbrief van 12 oktober 2020);
- bezig met de actualisatie van de zelfbeheerovereenkomsten met focus op inzicht in veranderende wensen en behoeften;
- Nieuwe interne werkafspraken om dienstverlening zelfbeheer te verbeteren (helderheid over spelregels en bij wie je waarvoor moet zijn).

Communicatie over en loketfunctie voor groene doelen

- Aanpak voor eenduidige communicatie op de thema's groen, water en klimaatadaptatie
- We werken aan een concreet plan om onze serviceverlening op groen nog beter te maken
Raad informeren we in Q2

Netwerken voor groen

Basisinformatie

Datum	21 maart 2023
Gespreksleider	Has Bakker
Tijd	19.30 – 21.00 uur
Zaal	Hal, Stadhuis
Doel bijeenkomst	Zicht krijgen op welke initiatieven en organisaties er zijn. Wat doen ze en hoe werken die met elkaar samen en met de gemeente?
Werkvorm	Gesprek tussen raadsleden, maatschappelijke organisaties, zelfbeheerders en ambtenaren
Portefeuillehouder	Wethouder Susanne Schilderman
Betrokken ambtenaren/presentatoren	Ambtenaar gemeente Utrecht
Vervolg	Dit onderwerp is nog niet geagendeerd voor een debat in de gemeenteraad. Wilt u nog informatie delen met raadsleden, stuur dit naar raadsinformatiebijeenkomst@utrecht.nl
Links naar	Website gemeente en facebook

Deelnemers

Deelnemer Zusterpark Voordorp (bijdrage in iBabs)	Deelnemer Zusterparken
Deelnemer Groen moet je doen (afwezig) (bijdrage in iBabs)	Deelnemer Burgerinitiatief vergroening
Deelnemer Utrecht Natuurlijk (bijdrage in iBabs)	Deelnemer Milieucentrum Utrecht (bijdrage in iBabs)
Deelnemer BuurtNatuur030 (bijdrage in iBabs)	Deelnemer Actiegroep groene straten
Deelnemer Milieufederatie Utrecht (bijdrage in iBabs)	Deelnemer BuurtNatuur030
Deelnemer Struikroven	6 Deelnemers
2 deelnemers St. Vergroening Singel030 (bijdrage in iBabs)	

Programma

19:30 - 19:45 uur	Opening en voorstellen
19:45 - 20:00 uur	Presentatie Gemeente Utrecht
20:00 - 20:05 uur	Vragen van raadsleden
20:05 - 20:15 uur	Pitches van aanwezige organisaties (1 minuut per pitch)
20:15 - 20:55 uur	Gesprek tussen organisaties, raadsleden en gemeente
20:55 – 21:00 uur	Afronding en conclusie

Motivatie

Agendeerders

Rachel Heijne (GroenLinks), Charlotte Passier (Volt), Anne Sasbrink (PvdD), Joachim Cornielje (PvdA), Kirsten Alblas (CU), Nadia Stylianou (D66), Jantine Zwinkels (CDA), Marijn de Pagter (VVD) en Wilma Duitscher (EenUtrecht)

Utrecht heeft grote ambities als het gaat om groen en klimaatadaptatie in de stad. Groen maakt de stad mooier en leefbaarder, is goed voor de biodiversiteit en is nodig om in te spelen op de gevolgen van klimaatverandering. Zowel het college, als de raad, als bewoners en diverse maatschappelijke initiatieven zetten zich hiervoor in. Het is mooi dat er breed draagvlak is, en goed om te zien dat veel bewoners zich willen inzetten voor groen en groenbeheer. Voor de uitvoering van de visie Klimaatadaptatie en versterking van biodiversiteit in de stad, heeft de gemeente veel organisaties en mensen uit de stad nodig.

Met deze RIB willen we graag zicht krijgen op welke initiatieven en organisaties er zijn. Wat doen ze en hoe werken die met elkaar samen en met de gemeente? Wat kan het beste door de gemeente gedaan worden en wat door zelfbeheerders en welke rol kunnen verschillende maatschappelijke organisaties hierin spelen? (BV in de beantwoording van SV van CDA en PvdD lezen we dat er geen geld is voor een groen conciërge, maar moet die rol door de gemeente ingevuld worden, of kunnen maatschappelijke organisaties hier een rol in spelen? Wat hebben zij dan nodig van de gemeente?)

Vanuit verschillende beleidsterreinen is sprake van een loket voor actieve bewoners, tegelijk hebben we ook Buurtnatuur030, wat als loket kan functioneren. Hoe gaan die loketten zich tot elkaar verhouden? En welke middelen zijn hiervoor nodig? Biedt het initiatievenfonds uitkomst? Zien de initiatiefnemers verbetering in de laagdrempeligheid en contacten met de gemeente, via vaste contactpersonen, wijkbureau en de diverse loketten? En merken initiatiefnemers effect van motie 2019/ 438, worden er buurtbijeenkomsten georganiseerd en hoe werkt dit?

Wat is er volgens de verschillende partijen (gemeente, maatschappelijke organisaties, zelfbeheerders) nodig om optimaal gebruik te maken van elkaars kennis, expertise en netwerk om groen en biodiversiteit in Utrecht te versterken en werk te maken van klimaatadaptatie? Welke middelen zijn nodig en hoe kunnen middelen het meest efficiënt ingezet worden? Ook gaan we in de RIB in op extra inzet in de groenarme wijken, hoe we het uitgangspunt ongelijk investeren voor gelijke kansen toepassen en hoe we omgaan met wijken waar zelfbeheer niet van de grond komt.

In deze RIB laten we maatschappelijke organisaties, zelfbeheerders en gemeente aan het woord om hun visie te geven op bovenstaande vragen.

Bijdrage(n)

Deelnemer Zusterpark Voordorp

Wij hebben een bijdrage gemaakt met aanbevelingen voor het proces van vergroenen en het belang om functionele stoepbreedte en 'zinloze verharding' goed in kaart te brengen. Nieuwe begrippen te introduceren met een iets aangepaste rol voor de wijkopzichter om vergroenen te kunnen versnellen.

Deelnemer Zusterparken (motto samen kunnen we een groot park zijn)

Alle actuele nieuwtjes, wat we doen en wat onze missie is vind je op www.parkmakers.nl (met inwoners in de stad, Amersfoort, Provincie en vele kennispartijen in de rest van het land).

Deelnemer BuurtNatuur030

Ik zit in de Adviesgroep van Buurtnatuur030, heb ook contacten met Zusterparken Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en via mijn werk bij de provincie Noord-Brabant met de Community Breda Stad in een park www.bredastadineenpark.nl en met London National Park City www.nationalparkcity.london en de National Park City Foundation www.nationalparkcity.org. Deze faciliteert een wereldwijde beweging van mensen die van hun stad een national park city willen maken: 'greener, healthier and wilder'. Iedereen die interesse heeft, kan elkaar maandelijks online ontmoeten en leren van elkaar.

Suggesties van Groen Oost voor Actieplan Zelfbeheer Utrecht 2021

Het uitgangspunt van het actieplan onderschrijven we: zelfbeheerders leveren een belangrijke bijdrage aan duurzaamheid en klimaatadaptatie. Verder is helder dat de gemeente bewoners wil enthousiasmeren en ondersteunen om zelfbeheerder te worden én te blijven. Top!

Professionals versus amateurs

Een grote rol in het actieplan is weggelegd voor Wijkonderhoud en Service (W&S) in samenwerking met andere gemeentelijke diensten. Dat lijkt logisch, gegeven dat zij dagelijks in de wijk onderhoud plegen en veel kennis, gereedschap en 'handjes' hebben. Ze gaan planmatig en efficiënt te werk. Het zijn professionals.

Bewoners gaan pas aan de slag als ze zin hebben, vaak zonder plan van aanpak, meer op gevoel, met buurtgenoten die soms wel, soms niet komen opdagen. Het zijn amateurs in de ware betekenis: liefhebbers, ze doen wat ze leuk, mooi of interessant vinden.

Professionals en amateurs, die begrijpen elkaar niet altijd ...

Begrip voor zelfbeheer

Het is onze ervaring dat bewoners naast de ecologische uitdaging vooral hulp willen bij subsidieaanvragen, opstellen van een plan van aanpak, keuze juiste gereedschappen, communicatie met de buurt en zelforganisatie als groengroep. Niet alleen bij het opstarten, maar door de seizoenen en jaren heen. Ze willen praten met iemand die goed begrijpt wat de dagelijkse uitdagingen van het zelfbeheer zijn, niet alleen ecologisch/biologisch, maar ook organisatorisch en financieel. Iemand die begrijpt hoe om te gaan met buurtgenoten (voor- en tegenstanders), hoe de motivatie vast te houden bij tegenslag (droge zomers) en - heel praktisch - welk type onderhoud tot meer biodiversiteit leidt.

Groenconciërge

Wij pleiten daarom voor een groenconciërge als primair aanspreekpunt. Iemand die dagelijks in de wijk met zelfbeheerders en groengroepen in de weer is. Die ecologische én mensenkennis heeft, de weg weet binnen instanties (wijkbureau, W&S, subsidieloketten anders dan initiatievenfonds, waterschap, handhaving, stadsecologen etc.). En ook weet hoe je een hazelaar snoeit.

Een groenconciërge weet het groene netwerk in de wijk te vergroten door nieuwe zelfbeheerders te werven en te verbinden. Niet alleen bewoners, maar ook scholen (schoolpleinen), bedrijven en winkels. Die de wijk enthousiast maakt voor geveltuintjes en ontkoppeling van hemelwaterafvoer en groendaken. Een groene welzijnswerker, zichtbaar en aanspreekbaar, communicatief sterk, verbindend en oplossingsgericht.

Uiteraard is de steun van de professionals van met name W&S en wijkbureau onontbeerlijk. Maar wil je zelfbeheer in de wijk de komende jaren écht een impuls geven, dan is meer nodig dan een - verder goed functionerende - ambtelijke projectorganisatie.

Eén welgemeend advies: verwijt een enthousiaste aspirant-zelfbeheerder in een campagne niet naar het algemene nummer 14-030. Liever een 'bel Nick van de gemeente', maar dan een groene variant :)

Bijdrage van Zusterpark Voordorp voor de raadsinformatiebijeenkomst 21 maart 2023, Netwerken in het groen.

Geachte raadsleden,

Zusterpark Voordorp opgericht in 2021 is één van de acht zusterparken in Utrecht www.zusterparken.nl. Wij zijn een groep bewoners die samen met gemeente en bewoners van de wijk de openbare ruimte willen vergroenen. Vooral streven wij naar het maken van groene wandel- en ecologische verbindingen in de wijk, van wijk naar wijk en aansluitend op het buitengebied. Dat is ook de reden dat wij zusterpark zijn van NP Utrechtse Heuvelrug, zie ook [Zusterparken - Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug \(np-utrechtseheuvelrug.nl\)](http://Zusterparken - Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (np-utrechtseheuvelrug.nl)).

Onze ambitie sluit nauw aan bij de gemeentelijke groenambities zoals beschreven in de RSU 240. En met het willen vergroenen middels het verwijderen van zinloze verharding in de openbare ruimte sluit het direct aan bij het Groenstructuurplan en de Visie Klimaatadaptatie.

Vanaf 2021 hebben wij meerdere projecten uitgevoerd met de volgende resultaten:

- Een berm langs de Kartinistraat is verschaald over 200 meter en ingezaaid met wilde bloemen
- De Augusto Sandinostraat is een groene verbinding geworden door middel van nieuwe groenvakken
- De drie tuinenparken zijn nu verbonden middels een groene wandeling.
- Deze wandelroute werd in 2022 door burgemeester Sharon Dijksma geopend.
- Ondersteuning is gegeven aan meerdere vergroeningsprojecten in de wijk Veemarkt (Sartreweg; Tuinhof en Haflingerstraat).
- En juist nu in maart 2023 is de pilot 'Vergroeningsproject Andrej Sacharowstraat' opgeleverd, waarbij 625m² aan tegels is omgezet naar 390m² groen en 235m² halfopen bestrating. Hierbij is de halfopen bestrating ingezaaid met wilde bloemen.

Graag willen wij onze opgedane ervaring met het vergroenen van de wijk met u delen.

We hebben daar twee documenten voor gemaakt. Hier samen gebracht als twee hoofdstukken. Het eerste is de evaluatie van de pilot 'Vergroeningsproject Andrej Sacharowstraat'. Om het leeswerk te beperken staat hieronder een verkorte versie met alléén aanbevelingen (de volledige versie is vanzelfsprekend op verzoek beschikbaar).

Het tweede hoofdstuk bevat aanbevelingen voor het handboek Openbare Ruimte en voor een te herziene rol van de wijkopzichter. Met de voorgestelde aanpassingen wordt vergroenen van de openbare ruimte door bewoners eenvoudiger en kan de wijkopzichter van W&S meer maatwerk verrichten.

1.Samenvatting pilot-project vergroening openbare ruimte Andrej Sacharowstraat

Na het uitkomen van de conceptversie 'Visie Klimaatadaptatie' in juni 2021, wilde het net opgerichte Zusterpark Voordorp de gemeente helpen met inventarisatie van zinloze verharding in de wijk Voordorp. Medewerking werd toegezegd door een beleidsambtenaar om dit in kaart te brengen. Helaas kwam dit niet van de grond doordat een plattegrond na maanden nog niet werd verstrekt. Bovendien bleek het niet mogelijk inzichtelijk te krijgen welk deel van een stoep behoort tot de functionele stoepbreedte en welk deel als zinloze verharding kan worden gekenmerkt. We besloten dit uit te zoeken in het pilot-project Vergroening van de Andrej Sacharowstraat. Dat werd een leerzaam proces met uiteindelijk een mooi resultaat.

Begonnen in september 2021 met inventarisatie van wensen van bewoners werd in maart 2023 het project opgeleverd.

Voor aanleg

tijdens aanleg

zelfbeheer geveltuin

Aanbevelingen (o is toelichting)

Communicatie tussen bewoners met wijkbureau en W&S

- Stel een norm om bv binnen 3 dagen op een email te reageren
 - o Ook een reactie als "Door drukte zijn wij niet in staat nu te antwoorden. Wij beantwoorden uw mail binnen 7 dagen" is prima.
- Wijkbureau en W&S moeten meer de mogelijkheid krijgen om beleidsinhoudelijke collega's niet alleen zelf te raadplegen maar ook diezelfde collega's in contact te brengen met initiatiefnemers daar waar nodig.

Voor begeleidende ambtenaren van wijkbureau en W&S:

- Koester de initiatiefnemer, want elk geslaagd initiatief leidt tot meer.
- Sluit aan bij wensen van de initiatiefnemer als deze passen in het gemeentelijk groenbeleid.
- Sluit aan bij de mogelijkheden (kennis en kunde) van de initiatiefnemer.
 - o Bv laat een initiatiefnemer geen plantenlijst opstellen als de kennis bij initiatiefnemer ontbreekt.
- Zie de initiatiefnemer als gelijkwaardige partner.
 - o Deel je kader van mogelijkheden, bv aanpassen vs herinrichten.
 - o Deel kennis.
- Laat regie zoveel mogelijk bij initiatiefnemer.
- Voor grotere projecten koppel: een begeleider aan het project.
- Durf ook diensten te vragen aan initiatiefnemers bij grotere projecten.
- Ga het gesprek aan over de rolverdeling:
 - o communicatie naar bewoners van de wijk
 - o input voor wijkbericht
 - o beantwoording van reacties op een wijkbericht aangaande het initiatief
 - o opstellen plantenlijst en te berekenen aantallen
 - o toezicht op uitvoering

Uitvoering van het groenbeleid op wijkniveau

- De uitvoering van het groenbeleid heeft er baat bij als de wijkopzichter een meer vrije rol krijgt bij toepassing van de regels
- Om de toenemende vergroening te kunnen opvangen bij W&S, is het van belang dat de vanzelfsprekendheid waarmee gemeente nu groen in beheer neemt verdwijnt en meer te focussen hoe bewoners ingeschakeld kunnen worden om zelf het groen te beheren.
- De maten van geveltuinen aan te passen op wat mogelijk is.
 - o Bijvoorbeeld bij een stoep van 2 meter is er veel meer ruimte voor groen dan een geveltuin breder dan 60cm.
 - o Dat betekent dat voor zelfbeheer de regel van maximaal 60cm breedte voor een geveltuin overschrijden kan worden na consultatie van de wijkopzichter.
- Om het groenbeleid effectiever te kunnen uitvoeren nieuwe begrippen te introduceren voor gemeente en bewoners (initiatiefnemers) als wel de rol van de wijkopzichter. De uitwerking staat hieronder beschreven.

2. Functionele stoepbreedtes met bijbehorende passende groenmaten.

Dit deel gaat over begrippen en normen om gemeentelijk groenbeleid voor bewoners en wijkopzichters effectief te kunnen uitvoeren.

Inleiding

Recent is het pilot-project *Vergroening van de Andrej Sacharowstraat* uitgevoerd. Hier zijn in januari en februari 2023 625m² tegels verwijderd, waarvoor in de plaats groen en halfopen verharding is gekomen. Dat was niet eenvoudig omdat wij tegen zowel bestaande regels als niet bestaande regels aanliepen. Toch hebben we samen met Wijkbureau en Wijkonderhoud & Service dit project tot een mooi einde gebracht. Wij hebben er veel van geleerd en vanuit onze praktijkervaring hebben wij een aantal aanbevelingen. Enkele van deze aanbevelingen en vragen willen we in dit stuk graag met beleidsmakers en uitvoerders van de gemeente delen.

Oude situatie A. Sacharowstraat

Probleemstelling: Onduidelijke begrippen

Belangrijk onderdeel voor verwezenlijking van de vergroeningsdoelen is het verwijderen van zinloze bestrating in de openbare ruimte. Daar liggen grote mogelijkheden.

Alleen is onduidelijk hoe de scheidslijn zinloze verharding versus functionele wordt toegepast.

Is dit de norm?

Dit is bijvoorbeeld het geval bij stoepen. Welk deel van de stoep wordt als functioneel gekenmerkt en welke als zinloze verharding? Als dit onderscheid goed in kaart wordt gebracht kunnen nieuwe handvatten geïntroduceerd worden om optimaal te vergroenen. Naast geveltuinten komen dan begrippen als bijvoorbeeld erfgrinstuin (of tuingevelduin), stoeptuin en groenvak die duidelijk gedefinieerd moeten zijn en hun toepasbaarheid in een harde norm of een richtlijn wordt gegoten. En welke rol is hier weggelegd voor de wijkopzichter? Het vraagt om een aanvulling op de in het handboek Openbare Ruimte gedefinieerde toegankelijkheid van looproutes.

Huidige situatie looproutes

In het handboek Openbare Ruimte worden voorwaarden voor looproutes gedefinieerd. Die moeten logisch, veilig, voldoende breed en vlak zijn.

Onderscheid wordt gemaakt in groene, oranje en rode lopers:

- Groen, de loper is (grotendeels) 1,8m of breder. Binnen de breedte wordt een lichtmast, fiets of boomvak geaccepteerd.
 - o De loper kan beperkter in breedte zijn maar dat is over een zeer beperkte lengte;
 - o Is altijd minimaal 0,9 m breed
- Oranje, de loper is 0,9-1,8 m breed.
 - o De loper kan over grotere lengte smaller zijn dan 1,8 m.
 - o Is altijd minimaal 0,9m breed
- Rood, de loper is smaller dan 0,9m
 - o Er is een alternatieve route (nodig) die wel goede toegang geeft.

Er geldt een aparte leidraad voor de toegankelijkheid van openbare wegen voor mensen met een beperking: de richtlijn 'Voetpaden voor Iedereen', opgesteld door Bouw Advies Toegankelijkheid.

De richtlijn 'Voetpaden voor Iedereen' nader bekeken

Heel duidelijk wordt beschreven aan welke randvoorwaarden een stoep (voetpad) moet voldoen:

- Een voetpad dat intensief gebruikt wordt (bv bij winkelcentra, scholen, recreatieve voorzieningen, woonvoorzieningen, activiteitencentra en voetpaden die wijken ontsluiten en/of regelmatig door mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel wordt gebruikt) is bij voorkeur breder dan 2,4 m maar tenminste 1,8 meter breed (exclusief de trottoirband).
- Een voetpad dat weinig wordt belopen mag incidenteel 1,2 meter breed zijn (exclusief de trottoirband).
- Een voetpad dat 1,2 m breed is, is te smal voor het plaatsen van lantaarnpalen en palen met verkeersborden.
- Bij vernauwingen, zoals boomkransen, paaltjes, lantaarnpalen, terrassen enz. is het voetpad bij voorkeur breder dan 1,2 m maar tenminste 0,9 m breed (exclusief de trottoirband).
- Wanneer er een groenvoorziening direct naast het pad is aangebracht geldt dat de vrije doorgang tot het overgroeïende groen tenminste 0,9 m moet zijn.

doorgang minimaal 0,9m

langs haag minimaal 0,9m

- Voetgangers moeten elkaar kunnen passeren. Houdt in uw ontwerp altijd een obstakelvrije zone van 1,5 m aan.
- Bij een bocht (bijvoorbeeld op de hoek van een straat) moet het voetpad voldoende breed zijn. De breedte voor en na de bocht moet groter dan 0,9 meter zijn.
- Voorzie lange voetpaden op maximale afstanden van 75 m van een draairuimte (horizontaal vlak dat minimaal 2 x 2 meter groot is).

Aanbevelingen

Bestaande normen en richtlijnen bieden veel mogelijkheden om voetpaden te vergroenen.

Als we deze normen als uitgangspunt nemen is direct de functionele stoepbreedte in kaart gebracht.

Het overige deel van een stoep kan dan als zinloze verharding worden gekenmerkt.

Verschillende opties zijn mogelijk:

Vergroeningsopties van stoepen met opheffen van zinloze verharding als uitgangspunt.

Voor vergroenen zijn er verschillende uitgangspunten.

1. Aanleg van groen in zelfbeheer door bewoners zonder consultatie met gemeente
2. Aanleg van groen in zelfbeheer door bewoners na overleg met gemeente
3. Aanleg van groen in gemeente-beheer door gemeente.

Elk uitgangspunt biedt verschillende mogelijkheden:

Geveltuinen (gelegen aan de gevel)

Ad 1. Maximaal 60cm breed. Er blijft minimaal 120cm stoep over (is al gemeentelijke regel).

Ad 2. Kan breder dan 60cm. Er blijft minimaal 120cm stoepbreedte over.

- Eventueel halfopen verharding extra toepassen

Ad 3. Breedte maximaal. Er blijft minimaal 120cm stoep over. 'Passeerstroken' worden indien nodig ingebouwd.

Erfgrens-tuin (tuingeveltuin)

De erfgrens is hier niet de gevel van het huis maar de erfafscheiding van tuin of binnenplaats.

Voorwaarde is dat deze bestaat uit 'niet levend' materiaal (hout, beton, staal). Een 'levende' erfgrens van bijvoorbeeld hagen is uitgesloten omdat duidelijk moet zijn wat privé en openbare ruimte is.

Uitvoering is gelijk aan die van geveltuinen.

Stoeptuinen

Groenvak gelegen aan stoeprand of 30cm daarvandaan als uitstapstrook voor passagiers benodigd is.

Ad1. Breedte stoeptuin minimaal 60cm. Er blijft minimaal 180cm stoep over.

Ad2. Breedte stoeptuin minimaal 60cm. Er blijft minimaal 150cm stoep over.

- Eventueel halfopen verharding extra toepassen.

Ad3. Breedte stoeptuin maximaal. Er blijft minimaal 150cm stoep over.

- Eventueel halfopen verharding extra toepassen.

Groenvakken

Groenvak geplaatst in stoep op afstand van stoeprand en erfgrans woning.

Ad1. Altijd in overleg met gemeente

Ad2. Breedte groenvak in overleg met zelfbeheerder; Er blijft minimaal 150cm stoep over.

- Eventueel halfopen bestrating extra toepassen.

Ad3. Breedte maximaal; minimaal 150cm stoep overblijvend; mogelijk extra half-openbestrating

Graag willen wij deze ideeën samen met de gemeente verder uitwerken, zodat de resultaten van het pilot vergroeningsproject Andrej Sacharowstraat ook verder zijn weg kan vinden in onze wijk en andere wijken.

Dit stuk gaat over begrippen. Daarnaast zijn er ook heel belangrijke andere zaken om een groeninitiatief van een bewoner tot een succes te maken. Daarbij valt te denken aan communicatie en verwachtingen; is er een vast aanspreekpunt; hoe is de rolverdeling (wie heeft de regie?); terugkoppeling gemeente naar (bewoners) initiatiefnemers, nakomen van afspraken, beplanting en nazorg etc. Ook hier hebben wij ervaring mee opgedaan en we hebben een aantal aanbevelingen die we graag zouden willen delen.

Zusterpark Voordorp

www.zusterparken.nl

RIB netwerken voor Groen 21 maart 2023 organisatie Rachel Heijne

Stichting GroenmoetjeDoen! (sinds 2006)

Beantwoording van vragen voor RIB

Beste Rachel Heijne,

Helaas kan ik niet komen. Die avond organiseer ik ook het Wilde Stadscafé in de Bibliotheek op hetzelfde tijdstip. Graag wil ik u mijn gedachten over groen zelfbeheer meegeven en hoop dat u ze kunt delen met de raadsleden.

Ik ben Joyce Parlevliet en vanaf 1975 (studie Diergeneeskunde) woonachtig in Utrecht.

Betrokken bij groen (en water, klimaatadaptatie, duurzaamheid) op verschillende niveau's:
Groen zelfbeheer: ecologische tuin Bickershof (> 37 jaar, oudste zelfbeheer project in Utrecht), Buurtbel Wittevrouwen (GroeneVrouwen), Boomspeigel VanLieflandtuin; Van Lieflandpark: Bijen- en Wormenhotel
voorzitter/organisator jaarlijkse GroenmoetjeDoen!-dag;

Energie: Duurzaamheidoverleg Tuindorp i.o., Buurtbel Wittevrouwen Energie

Beleid:

MAGIE-overleg (Milieuadviesgroep overleg Infrastructuur en Ecologie, sinds 1996? en overleggroep van MAGIE over groene zelfbeheerders (2022) met Pascal Zoetbrood, Fred Nuwenhuis, Ronald van Elk) en klimaatadaptatie groep Groene loket gemeente Utrecht.

Vrijwilliger BuurtNatuur030 offline team en ook in de adviesgroep. Ook heb ik 10 jaar aan de Wijkraad Noordoost deelgenomen, waar ik betrokken was bij de Wijkgroenplannen.

Om op de avond een goed gesprek met elkaar te voeren, vragen we jullie het volgende voor te bereiden:

1. *Voor het voorstelrondje vragen we je **iets mee te nemen waar je trots op bent** en wat iets zegt over waar je organisatie voor staat of wat jullie doen. We vragen jullie dit in **drie zinnen** toe te lichten.*

Ik ben trots op het feit dat Utrecht de afgelopen 10 jaar echt groener is geworden en waar ik mede door groen zelfbeheer en de jaarlijkse GroenmoetjeDoen!-dag aan bijgedragen heb door groene zelfbeheerders bij elkaar te brengen (zodat ze ook van elkaar kunnen leren), workshops en rondleidingen op de GroenmoetjeDoen!-dagen georganiseerd heb op gebied van flora, fauna, water, klimaatadaptatie, duurzaamheid en gezondheid. Verder ook laten zien aan allerlei

gemeenteambtenaren en andere officials, die meegefietst zijn langs deelnemende locaties. Ieder jaar wordt de GroenmoetjeDoen!-dag geopend door de burgemeester of een wethouder.

Boomspiegel hoek VanLieflandtuin-Reinder Blijstralaan

2. *In het programma staan drie onderwerpen waar we het graag over willen hebben. We vragen jullie om je inbreng op die onderwerp vooraf op schrift met ons te delen (**liefst uiterlijk vrijdag 17 maart**, zodat raadsleden in het weekend alles kunnen lezen)*

Nav het rapport Actieplan Zelfbeheer van Pascal Zoetbrood is het (kennis)Platform BuurtNatuur030 in 2022 opgericht (Utrecht Natuurlijk online/ MCU offline). Het is de bedoeling dat het platform door groene zelfbeheerders gevuld gaat worden en naar zo aan elkaar kennis overgedragen wordt. Vele groene zelfbeheerders zijn al geregistreerd op het platform en ook worden offline bijeenkomsten goed bezocht.

Via MAGIE-overleg ben ik betrokken bij een overleg (met Pascal, Lies König, Maarten van Deursen, Ronald van Elk en Fred Nuwenhuis), hoe naast het platform BuurtNatuur030 er ook betere ondersteuning aan de praktische invulling door de gemeente W&S en wijkbureau aan de groene zelfbeheerders gegeven kan worden. Het is nodig voor herkenbaarheid, continuïteit van de ondersteuning van het groene zelfbeheer en om snel te kunnen schakelen tussen de verschillende gemeentelijke diensten dat er per wijk een vaste contactpersoon beschikbaar kan zijn voor de groene zelfbeheerders.

In sommige wijken functioneert het al goed doordat het wijkbureau en W&S goed samenwerken en ook met de groene zelfbeheerders.

Echter vaak weten grote zelfbeheergroepen de weg binnen de gemeentelijke organisatie, maar de kleinere (geveltuin/ boomspiegel) of nieuwe zelfbeheerders die nog geen concreet plan hebben niet.

Als W&S en WB goed samenwerken, en de bureaucratie verminderd wordt, werkt het denk ik met een stappenplan (Ronald van Elk heeft er een gemaakt) er bij al een stuk beter. Zie ook Ronald van Elk die na zijn pensioen weer aangetrokken is om de zelfbeheerders te begeleiden.

Een aparte groene conciërge lijkt me niet wenselijk, want ik denk dat W&S en WB dat kunnen oplossen en als er niet genoeg capaciteit is bij W&S dan zouden misschien weer de (ecologische) hoveniers (bv Rob van der Steen, Hans Booij, Paul van Kan, Lies König etc) die ingezet zijn bij de wijkgroenplannen en die de wijken ook goed kennen, gevraagd worden om in te springen. In Amsterdam (Buurtgroen020) worden hoveniers ingezet voor hulp aan groene zelfbeheerders als er geen gemeentelijke capaciteit is.

Tevens lijkt het me wenselijk dat het Groene loket van de klimaatadaptatiegroep van de gemeente (waar ik ook bij overleg betrokken ben) goed gaat samenwerken met BuurtNatuur030, zodat we straks niet omkomen in de loketten en burgers niet weten naar welk loket/ website ze hun informatie kunnen vinden.

Eenvoudiger systeem aanmelden (nieuw) groen zelfbeheer en beter faciliteren Initiatievenfonds voor groen-blauwe projecten.

3. *Op de bijeenkomst willen we graag de diepte in, daarom vragen we jullie in een pitch van 1 minuut aan te geven wat de kern is wat je wil delen.*

Wat heb je nodig en van wie?

Groene zelfbeheerders hebben nodig: ondersteuning in kennis en financiën (jaarlijkse bijdrage uit Initiatievenfonds grotere projecten). En de GroenmoetjeDoen!-dag voor organiseren jaarlijkse dag: financieel voor workshops, rondleidingen, etc. Het lijkt me goed als de groene mensen ook contact houden met de wetenschap, het blijkt dat de Botanische tuinen allerleieuwe inzichten hebben in de stad nav wetenschappelijk onderzoek.

Wat heb je te bieden aan wie?

Bij elkaar brengen Groene zelfbeheerders door organisatie jaarlijkse GroenmoetjeDoen!-dag, zou mooi zijn als dat een 'live' dag wordt van BuurtNatuur030. Versterken van netwerken!
Ik stel al jarenlang voor om mensen te helpen die niet bij machte zijn om Initiatievenfonds aanvragen te doen, deze te laten helpen door zelfbeheerders die geld uit dit fonds krijgen. En natuurlijk kunnen wijkbureau's en sociaalmakelaars ook helpen. Dit is niet eenvoudig geworden door de E-herkenning!
Verder (ook op beleidsniveau) bijdragen aan een **groene gezonde leefbare, klimaat geadapteerde stad Utrecht**. Ik wil me sterk maken voor groene verbindingen tussen de verschillende zelfbeheer projecten in de stad.

Hartelijke groet

gmjd030@gmail.com

<https://gmjd.nl>

<https://twitter.com/GMJD030>

<https://www.facebook.com/gmjd030>

Ik nodig alle raadsleden uit om te komen kijken op de GroenmoetjeDoen!-dag van 11 juni a.s.
Houd o.a. de website in de gaten, die continu aangepast wordt met nieuwe deelnemende locaties.

10-12 uur locaties in Zuid, 12.30-13.30 West en 14.00-17.00 LR/VdeM

raadsinformatiebijeenkomst@utrecht.nl

RIB Netwerken voor Groen

21 mrt 19.30 – 21.00 uur

Wat doet Utrecht Natuurlijk?

Utrecht Natuurlijk beheert vijf stadsboerderijen en zes stadstuinen verspreid door Utrecht. Onze stadsboerderijen zijn het hele jaar door geopend. Utrechters kunnen dagelijks genieten van de dieren, meewerken op de tuinen, spelen en leren bij onze natuureducatiecentra en terecht in onze boerderijwinkels en horeca. Ons inspirerende activiteitenaanbod en ons natuureducatie programma is voor kinderen, jongeren en volwassenen. Daarnaast werken we aan verschillende projecten om de natuur en biodiversiteit in de stad te versterken. Denk bijvoorbeeld aan Buurnatuur030. Samen maken we Utrecht groener, gezonder en duurzamer voor jong en oud.

Welke (extra) inzet wordt gepleegd in groenarme wijken en in wijken waar zelfbeheer (nog) niet van de grond komt?

Utrecht Natuurlijk heeft de stad verdeeld in 5 werkgebieden die elk bestaan uit 2 wijken. In ieder werkgebied staat één van onze stadsboerderijen. Vanuit deze locaties inspireren wij Utrechters om aan de slag te gaan met het vergroenen van hun omgeving. We doen dat met o.a. voorbeelden op onze locaties, met cursussen, workshops en natuurcolleges. Veel Utrechters kiezen ervoor om mee te komen werken op één van de UN locaties, aan stadsnatuuractiviteiten elders in de stad en op die manier een bijdrage te leveren aan het groen in de stad.

Ook is aan iedere locatie een adviseur verbonden die tijd beschikbaar heeft om groene initiatieven in zijn/haar werkgebied te ondersteunen. Dat gebeurt veelal in samenwerking met de wijkadviseurs van het wijkbureau, de stadsecologen of medewerkers van Stadsbedrijven.

Wat kan het beste door de gemeente gedaan worden en wat door zelfbeheerders en welke rol kunnen verschillende maatschappelijke organisaties hierin spelen?

Door de gemeente kunnen het beste de kaders vastgesteld worden en de administratieve afhandeling van overeenkomsten voor zelfbeheer etc. Ook is het goed als de gemeente de initiatiefnemers kan faciliteren door het beschikbaar stellen van budget, kennis en indien nodig materiaal. Ook zou de gemeente als goede stadsbeheerder aandacht en waardering voor de zelfbeheerders moeten hebben. De maatschappelijke organisaties kunnen initiatiefnemers verder helpen met het opzetten en verder door ontwikkelen van hun initiatief, met draagvlak te vinden in de wijk, hen in verbinding te brengen met vergelijkbare initiatieven en door de community in te zetten van Buurnatuur030. Maatschappelijke organisaties kunnen, samen met de gemeente en de initiatiefnemers zelf zorgen voor een goed stedelijk “ecosysteem” waarin initiatief van bewoners gestimuleerd en ondersteund wordt.

Wat hebben wij nodig:

Van de gemeente: duidelijkheid:

- wat zijn de eenduidige regels binnen Utrecht mbt initiatief
- waar kan je geld vinden, structureel en incidenteel
- wie heb je nodig in het gebied van jouw initiatief (welke spelers)?

- Afstemming mbt acties die uitgevoerd worden (geveltuinendag, boomspiegelfeest) zodat bewoners niet door verschillende partijen benaderd worden
- korte lijntjes met de wijkbureaus en met de mensen van Stadsbedrijven in het gebied zodat we elkaar snel en makkelijk weten te vinden om initiatiefnemers verder te kunnen helpen.

Stichting Vergroening Singel030

Antwoorden op de vragen voor de RIB op 21 maart:

Wat doen wij?

Veel watergangen binnen de gemeente Utrecht zijn voorzien van walkanten, al dan niet met beschoeiingen, die de uitwisseling tussen flora en fauna op water en taluds zeer bemoeilijken. De kwaliteit van het water is matig, te voedselrijk en mede daardoor is het doorzicht slecht. Omdat de diepgang van het water groter is dan het doorzicht van het water, groeien onderwaterplanten veelal niet. Bovendien zijn veel beschoeiingen zo geconstrueerd dat het onderwaterleven, macrofauna, daar geen goed leefklimaat kan vinden. Daarnaast moeten waterdieren, zoals vissen, bescherming en paaiplaatsen kunnen vinden in onderwaterstructuren.

- We zetten ons in om met projecten op zoveel mogelijk plaatsen binnen de gemeente Utrecht deze situatie te verbeteren. Met de kennis die we in de afgelopen jaren hebben opgebouwd willen we de omvang en kwaliteit van projecten dermate opvoeren dat deze een wezenlijke bijdrage leveren aan de verbetering van de biodiversiteit in, op en naast de watergangen.
- Wij doen dit met behulp van vrijwilligers, omdat dit door het kleinschalige karakter het beste resultaat levert en goed is voor de bewustwording en betrokkenheid.
- Wij volgen het beleid vanuit de gemeente Utrecht rond de wateren kritisch en zullen onze visie daarop gevraagd én ongevraagd leveren.

Inzet in groenarme wijken

We zijn actief in de stadswateren van de gemeente. Deze zijn alle arm aan flora en fauna. We zijn hierin pioniers en de enige vrijwilligers die zich hier specifiek op richten.

Rol gemeente, zelfbeheerder en maatschappelijke organisatie

De rol van de gemeente is nu voornamelijk inspelen op vragen en ideeën die met name van ons afkomstig zijn, echt beleidsdoelen zijn nog niet geformuleerd. Gemeente en waterschap hebben geen praktische beheerders. Vergroening Singel030 beheert de objecten in het water en doet voorstellen voor nieuwe objecten/projecten.

Samenhang en Samenwerking

In de meeste gevallen is de stichting de initiatiefnemer en reageert de gemeente of het waterschap. Probleem is onder andere dat het niet helder is wie onze contactpersonen zijn. We hebben zowel met beleid als met beheer te maken. Zowel gemeente als waterschap kent veel diensten. Wij weten inmiddels redelijk goed de weg in de organisaties en al doende personen weten te vinden waarmee we samenwerken. We werken van onderaf de organisaties in.

Gebruik maken van elkaars kennis: Dit ontbreekt geheel

Hoe dan wel

Gemeente waterschappen en provincie moeten met elkaar gezamenlijke doelen formuleren en verantwoordelijkheden verdelen. En vertrouw daarbij op de ervaringen van vrijwilligers die vanuit de praktijk jarenlang kennis in een bepaald gebied hebben opgebouwd.

Verbetering laagdrempeligheid

Wordt in deze volledig bepaald door contacten die door individuele personen binnen organisaties zijn opgebouwd.

Effect van motie en buurtbijeenkomsten: Geen

RAADSINFORMATIEBIJENKOMST GEMEENTE UTRECHT

Netwerken voor groen, 21 maart

Input Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU)

1. Voor het voorstelrondje vragen we je **iets mee te nemen waar je trots op bent** en wat iets zegt over waar je organisatie voor staat of wat jullie doen. We vragen jullie dit in **drie zinnen** toe te lichten.

Trots dat we vanuit de NMU aandacht vragen voor de integrale blik op het dak. Niet alleen zon of groen, maar beter in combinatie met elkaar en ook met waterberging. En voor de kansen voor gebruik van het dak (rooftopbar, moestuin, sportveld)

2. In het programma staan drie onderwerpen waar we het graag over willen hebben. We vragen jullie om je inbreng op die onderwerp vooraf op schrift met ons te delen (**liefst uiterlijk vrijdag 17 maart**, zodat raadsleden in het weekend alles kunnen lezen)

A. Wat doet je organisatie?

De NMU werkt aan een mooie en duurzame provincie Utrecht. Door lobby / agendering, het smeden van coalities en het ondersteunen van het lokaal initiatief. Op alle duurzaamheidsthema's en dus ook op gebied van gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie.

Zo hebben we projecten lopen als 'Groen aan de buurt', Plan Boom, Klimaatambassadeurs, en Duurzame Daken.

- B. Welke extra inzet wordt gepleegd in groenarme wijken en in wijken waar zelfbeheer nog niet van de grond komt?

Juist in deze wijken willen wij ook bereiken dat het minder stenig en groener en fijner leven wordt. In het project **Groen aan de Buurt** komt hier voor dit jaar zelfs de focus op te liggen.

Met betrekking tot de duurzame daken hebben wij ons **Servicepunt Duurzame Daken**, waarmee we bewoners, en ook bedrijven / maatschappelijk vastgoed helpen bij plannen mbt verduurzaming van daken. In stenige wijken levert dit grote toegevoegde waarden, mn in verkoeling van de omgeving.

We zouden in Utrecht werk moeten maken van **iconische voorbeeldprojecten**, zoals in Rotterdam bijvoorbeeld het dak van Het Depot van Boymans van Beuningen tot de verbeelding spreekt. Dit is een publiek toegankelijk dak, waar o.a. bomen op staan.

Het zou fantastisch zijn als we met **gemeente en woningcorporaties kunnen samenwerken** om een groot deel van de daken te verduurzamen. Dit zorgt voor minder hitte in de zomer. En uiteraard voor een mooier uitzicht. Als we het echt goed doen, voegen we **ruimte toevoegen aan de stad** door daken toegankelijk te maken voor bewoners. Dit opnemen in de jaarlijks te maken **prestatie-afspraken met woningcorporaties**. De Duurzame Daken Kansen Kaart die binnenkort verschijnt kan hierbij van veel waarde zijn.

- C. Wat kan het beste door de gemeente gedaan worden en wat door zelfbeheer en welke rol kan jouw organisatie spelen?

Rol gemeenten:

- Uitnodigend beleid maken en financiering (subsidie) bieden. Vergroening draagt bij aan maatschappelijke doelen. De kosten en baten zijn niet eerlijk verdeeld, er zit geen terugverdientijd op. En in de groenarme wijken wonen over het algemeen mensen die niet zelf gaan investeren.
- Maak het makkelijk. Faciliteer optimaal, zoals met het tegelwippen is gebeurd. Blijf dit actief uitdragen. Zet eventueel organisaties in die kunnen aanjagen en ondersteunen.

Mogelijke rol NMU

- De NMU kan met haar projecten Klimaatambassadeurs, Groen aan de Buurt en het Servicepunt Duurzame Daken bewoners ondersteunen.

3. Op de bijeenkomst willen we graag de diepte in, daarom vragen we jullie in een pitch van **1 minuut** aan te geven wat de kern is wat je wil delen.

Bv:

Wat heb je nodig en van wie?

Wat heb je te bieden aan wie?

Wat heeft de NMU nodig?

- Als we willen versnellen hebben we nodig:
 - o (van gemeente) goed uitnodigend beleid, zoals de regeling dat gemeente meewerkt aan het opheffen van parkeerplaatsen ten behoeve van groen.
 - o (van gemeente): focus op duurzaam bodembeheer: gezonde bodem leidt tot verhoogde biodiversiteit
 - o (van gemeente en andere overheden) goede financiële regelingen; maak het financieel aantrekkelijk. Initiatievenfonds werkt goed. En is het opzetten van een regionaal klimaatadaptatiefonds een idee? Analoot aan Energiefonds dat gemeente initieerde.
 - o (van gemeente, huurdersorganisaties en gemeenten): ambitieuze prestatieafspraken met woningcorporaties, die een groot deel van de woningen (in versteende wijken) in bezit hebben
 - o (van gemeente): capaciteit om te kunnen aanjagen en ondersteunen.

Wat heeft de NMU te bieden:

- NMU kan bijdragen door aan te jagen en te ondersteunen. We hebben projecten lopen die zich richten op de hele provincie. Met extra capaciteit kunnen we intensiveren in de stad Utrecht. Dit betreft de projecten Groen aan de buurt, Duurzame Daken, Plan Boom, Klimaatambassadeurs.
- In 2023 maken we werk van de Integrale Wijk aanpak. We willen de wijken in en aansluiten bij wat er leeft in de wijk. Afhankelijk van wensen van bewoners ondersteunen we bij de realisatie van de eerste behoeften. Bij interesse kunnen we doorpakken op andere duurzaamheidsthema's.

Reactie op de vragen voor de RIB 'Netwerken voor groen', 21 maart 2023, vanuit BuurtNatuur030

Introductie

- *Wat doen de verschillende organisaties?*
- *Welke (extra) inzet wordt gepleegd in groenarme wijken en in wijken waar zelfbeheer (nog) niet van de grond komt?*
- *Wat kan het beste door de gemeente gedaan worden en wat door zelfbeheerders en welke rol kunnen verschillende maatschappelijke organisaties hierin spelen?*

Eind 2021 is gestart met het platform BuurtNatuur030 dat grofweg bestaat uit de platformwebsite en online activiteiten aan de ene kant en netwerk- en community building activiteiten aan de andere kant. De kerngroep is verantwoordelijk voor de organisatie en vindt plaats vanuit Utrecht Natuurlijk (online) en Milieucentrum Utrecht (offline). In mei 2022 werd een (zeer levendige!) lanceringsbijeenkomst gehouden. Sindsdien is het netwerk snel gegroeid en telt het inmiddels rond de 300 deelnemers, voornamelijk actieve zelfbeheerders. Via de site kunnen zelfbeheerders onder meer hun activiteiten delen en elkaar vragen stellen of aanbiedingen doen. Deze activiteiten komen in de nieuwsbrief te staan, die inmiddels tweemaal in de maand uitkomt vanwege het grote aantal berichten dat wordt geplaatst. Vanuit de kerngroep zijn er contacten met wijk(bureau)- en buurtvertegenwoordigers. De netwerkactiviteiten werpen inmiddels hun vruchten af. Dankzij BuurtNatuur030 ontstaan nieuwe activiteiten.

Afgelopen jaar is ook een adviesgroep vanuit de community gevormd die vier maal per jaar bijeenkomt. Hierbij is ook de gemeente vertegenwoordigd. De adviesgroep geeft input over de wenselijke ontwikkeling van BuurtNatuur030 (praktische en strategische adviezen). Hier vinden dus ook op gelijkwaardige basis, discussies plaats over hoe gemeente en zelfbeheerders het beste kunnen afstemmen en samenwerken. Of hoe actieve zelfbeheerders hun kennis kunnen delen met nieuwe bewoners die zich willen inzetten voor de vergroening van versteende gedeeltes van de stad.

Samenhang en samenwerking

- *Hoe worden bewoners betrokken en hoe werken de organisaties met elkaar samen en hoe met de gemeente?*
- *Wat is er volgens de verschillende partijen (gemeente, maatschappelijke organisaties, zelfbeheerders) nodig om optimaal gebruik te maken van elkaars kennis, expertise en netwerk om groen en biodiversiteit in Utrecht te versterken en werk te maken van klimaatadaptatie en een leefbare groene stad?*
- *Wat heb je hiervoor nodig en van wie?*

Bewoners vinden elkaar op de website en/of ontmoeten elkaar tijdens de activiteiten. Naarmate de naamsbekendheid van BuurtNatuur030 toeneemt, krijgt het kernteam steeds meer vragen binnen op de mail om kennis te maken en samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken. Op de inspirerende netwerkbijeenkomsten (volgende: 25 mei!) kunnen deelnemers hun groene initiatieven presenteren. Dit wordt erg gewaardeerd. Ook gemeentevertegenwoordigers zijn daarbij aanwezig.

Wat is er nodig om optimaal gebruik te maken van elkaars kennis etc.?

Bewoners/zelfbeheerders gaan elkaar steeds meer vinden via het platform en vormen met elkaar een groeiende en bruisende gemeenschap van mensen die positief, opbouwend en zeer actief kennis deelt en de samenwerking met elkaar zoekt om de natuur in de stad te versterken. Dat is tot nu toe in ieder geval sterk de indruk! Daarmee vormt de community een goede basis om bij aan te haken.

De grote uitdaging is dat nieuwe initiatiefnemers niet teleurgesteld raken en afhaken omdat hun vergroeningsplannen stuk lopen op langlopende, bureaucratische processen, gebrek aan geld of middelen. Vanuit de gemeente zou idealiter elk groeninitiatief door bewoners verwelkomd mogen worden om daarna, als het realistisch en uitvoerbaar is, de ondersteuning te bieden waar de initiatiefnemers om vragen. Het maakt bewoners dan waarschijnlijk niet veel uit hoe de gemeente dat doet, als de plannen maar serieus worden genomen en ondersteund vanuit een meewerkende houding.

Daarnaast kan ondersteuning door ecologische hoveniers en/of ervaringsdeskundige bewoners erg behulpzaam zijn om natuurlijk groen te realiseren. Op de BuurtNatuur030 website is ook ter ondersteuning van startende initiatieven een kennispagina gerealiseerd.

Loketten

- *Vanuit verschillende beleidsterreinen van de gemeente is sprake van een loket voor actieve bewoners. Welke loketten zijn er en welke zijn in oprichting?*
- *Hoe verhouden de loketten zich tot elkaar?*
- *Wat is de relatie met de groen conciërges?*
- *Welke rol vervullen maatschappelijke organisaties in deze loketten? Wie kan welke rol vervullen in deze loketten en wat is hiervoor nodig? Biedt het initiatievenfonds uitkomst?*
- *Zien de initiatiefnemers verbetering in de laagdrempeligheid en contacten met de gemeente, via vaste contactpersonen, wijkbureau en de diverse loketten?*
- *En merken initiatiefnemers effect van motie 2019/ 438 worden er buurtbijeenkomsten georganiseerd en hoe werkt dit?*

BuurtNatuur030 is misschien meer een bewonersnetwerk te noemen dan een loket, hoewel het zeker zo kan uitgroeien. Op dit moment werkt het kernteam aan de groei van de community (social media campagne bijvoorbeeld) en bouwt zij een warm netwerk op door activiteiten en ontmoetingen te organiseren. We zien daardoor zeker verbetering in laagdrempeligheid en contacten met gemeente/wijkbureaus en andere partijen. Zo praten we 23 maart verder over dit onderwerp in een uitwisselingsbijeenkomst tussen BuurtNatuur030 vertegenwoordigers en medewerkers van de gemeente vanuit de Klimaatadaptatie agenda.

We draaiden vorig jaar een pilot 'groene buurthuisavond' in de binnenstad en willen dit graag uitrollen naar de andere wijken en buurten. We merken dat er een grote behoefte is aan kennis en hulp bij vergroening. Verhalen van actieve buurtbewoners inspireren en verlagen de drempel om zelf actief te worden. Als gemeente/wijkbureau ook aanhaakt op zo'n avond dan worden de lijntjes korter.

BuurtNatuur030 werkt nu echter met een beperkt en tijdelijk budget waarmee we alleen de basis kunnen neerzetten. Als het gaat om extra activiteiten uitvoeren dan is dat op dit moment eigenlijk nauwelijks mogelijk. Tegelijkertijd merken we dat er juist nu steeds meer vragen op ons af komen en de samenwerking wordt gezocht. Om het succes te oogsten, hebben we echt meer uren nodig!

Lid kernteam BuurtNatuur030/coördinator projecten MCU

Schriftelijke inbreng Milieucentrum Utrecht tbv RiB 'Netwerken voor groen', 21 maart 2023

Het Milieucentrum Utrecht is samen met Utrecht Natuurlijk initiatiefnemer van BuurtNatuur030 en wij zijn blij dat BN030 tot bloei komt! Voordat ik inga op de agenderende vragen wil ik eerst even een stap terugzetten om het ruimere speelveld te overzien.

De klimaatverandering stelt Utrecht voor grote opgaven. Zowel op het gebied van energietransitie en op het gebied van klimaatadaptatie. Het is een opgave vergelijkbaar met de stadsvernieuwing in de jaren '80. Toen werden eerst de huizen opgeknapt, waarna vanuit de bewoners de sterke wens opkwam om ook wat aan de woonomgeving en de inrichting van de straten te doen met plantenbakkencommissies en de eerste zelfbeheerinitiatieven tot gevolg. Successen van die stadsvernieuwing straalden af op de hele stad en legden de basis voor de groei en bloei van de stad in de jaren daarna. Een belangrijke rol in de stadsvernieuwing speelden opbouwwerkers, actieve buurtcomités en een toegespitste gemeente organisatie (TO) die de kiem legde voor de latere (en helaas inmiddels weer meer en meer uitgeklede) wijkbureaus. Van die participatie-infrastructuur is weinig meer over. Opbouwwerkers werden sociaal makelaars met voornamelijk een taak op het gebied van ondersteuning van initiatieven op sociaal vlak. Heel belangrijk werk, maar wanneer wij werkelijk in pakweg 2040 een klimaatneutraal Utrecht met een rijke biodiversiteit in de stad willen bereiken dan is er ook iets anders nodig, ondersteuning van initiatieven in de fysieke leefomgeving. De gemeente kan dat niet alleen. En een sturende rol van de gemeente in zowel inhoud als proces blijkt in de praktijk best ingewikkeld en wekt soms ook wantrouwen op bij bewoners. Veel bewoners zouden liever vandaag dan morgen aan de slag willen, maar hoe? Wie kan hen helpen? En veel bewoners hebben nog niet het flauwste idee wat de opgave voor de komende 10/20 jaar voor hen gaat betekenen.

Natuurlijk zijn de jaren '20 de jaren '80 niet. De stencils en buurtkrantjes zijn vervangen door een internet en sociale media. De samenleving is meer geïndividualiseerd. Juist dat betekent dat gezamenlijke initiatieven van bewoners niet vanzelfsprekend zijn. Ondertussen is de transitieopgave best vergelijkbaar met die in de jaren '80 en wellicht kan ook nu zowel op het sociale vlak als in de fysieke leefomgeving bewonersondersteuning door niet direct aan de overheid gebonden partijen processen in beweging zetten die veel trager en moeizamer zouden gebeuren als de gemeente hier allemaal mensen voor moet inzetten. Leg het initiatief meer bij bewoners en hun eigen wensen en belangen en je zult zien hoe graag mensen zelf dingen tot stand kunnen brengen als ze maar goed praktisch worden geholpen, niet teveel te maken krijgen met ambtelijke rompslomp en van de juiste informatie worden voorzien. In dit kader brengen wij nogmaals het gezamenlijk aanbod van Energie U en het Milieucentrum onder de aandacht.

BuurtNatuur 030 groeit en bloeit, en het netwerk kan nog veel verder uitbreiden. Wij vragen u om zekerheid en garantie van continuïteit, ook om gemotiveerde en talentvolle mensen te blijven binden. Een uitdaging is daarnaast om ook in wijken als Kanaleneiland en Overvecht de kracht van zelforganisatie te versterken. Ik denk dat samenwerking door alle hokjes heen (waaronder ook fysiek/sociaal) daarin belangrijk is. Daarbij is het belangrijk dat organisaties over hun eigen schaduw heen durven te stappen. En daarvoor is het belangrijk dat zij kunnen vertrouwen op een gemeente die ruimte geeft voor initiatieven van onderop en de bereidheid tot samenwerking belooft.

Tegelijkertijd is belangrijk is gemeente zich als open, prettig samenwerkend en meedenkend counterpart van die initiatieven manifesteert. Benaderbare mensen op wijkniveau zijn wellicht belangrijker dan een centraal loket. Zorg op het meer centrale niveau voor optimale gemeentelijke informatie en communicatie over hoe gemeente en actieve organisaties initiatieven faciliteren en bewoners een handelingsperspectief kunnen bieden.

Voorzitter Milieucentrum Utrecht

17 maart 2023